

Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Waadhoeke
Postbus 58
8800 AB FRANEKER

Beh.

1600

11 JULI 2019

11/07/2019

19.119795

Behandeld door: Eelke Pijnacker

Doorkiesnr.: 058 – 253 95 85

E-mail: epijnacker@elanowg.nl

Stiens, 10 juli 2019

Onderwerp: jaarrekening 2018

Uw brief van:

Uw kenmerk:

Geacht College,

In de vergadering van 9 juli 2019 zijn de jaarstukken 2018 van Elan Onderwijsgroep voorlopig vastgesteld door de Raad van Toezicht. Bijgaand doe ik u deze jaarstukken in afschrift toekomen.

Het jaarverslag als bedoeld in artikel 26 van de statuten, maakt onder de naam “bestuursverslag” deel uit van de jaarstukken, evenals de goedkeurende accountants-verklaring.

Wij verzoeken u te bevorderen dat de gemeenteraad instemt met de jaarstukken. Zodra dit heeft plaatsgevonden ontvangen wij graag een schriftelijke bevestiging. Daarna zal de Raad van Toezicht van Elan Onderwijsgroep overgaan tot definitieve vaststelling van de jaarrekening.

Voor nadere inlichtingen kunt u uiteraard altijd bij mij terecht.

Met vriendelijke groet,

Elan Onderwijsgroep

Mark Vrolijk
directeur-bestuurder

elan
onderwijsgroep

**Jaar-
stukken**

2018

◀ **passie voor
elk talent** ▶

Inhoud

omschrijving:

pagina:

BESTUURSVERSLAG

A.	Samenvatting	4
B.	Visie en besturing	5
C.	Verplichte thema's	13
D.	Risicomanagement	16
E.	Bedrijfsvoering	21
F.	Toekomstige ontwikkelingen	28

JAARREKENING

G.1	Balans per 31 december 2018	33
G.2	Staat van baten en lasten 2018	34
G.3	Kasstroomoverzicht 2018	35
G.4	Grondslagen voor balanswaardering en resultaatbepaling	36
G.5	Toelichting behorende tot de balans	40
G.6	Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten	46
G.7	Overige verbonden partijen	49
G.8	Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen (semi-)publieke sector (WNT)	50

OVERIGE GEGEVENS

H.1	Bestemming van het exploitatieresultaat	54
H.2	Gebeurtenissen na balansdatum	54
H.3	Accountantsverklaring	55

BESTUURSVERSLAG

A. Samenvatting

Bestuurlijke fusie

Per 1 augustus 2018 zijn Stichting Radius en Onderwijsgroep Fier gefuseerd en verder gegaan onder de naam Elan Onderwijsgroep. Omdat er daarvoor al sprake was van samensmelting van belangen zijn de jaarrekeningen samengevoegd per 1 januari 2018 en zijn de vergelijkende cijfers bij elkaar opgeteld alsof er toen ook al sprake was van één organisatie. Daarbij zijn de wederzijdse baten en lasten van detachering en administratieve dienstverlening geëlimineerd.

Algemeen bestuursbeleid

Onze stichting heeft als slogan: *Passie voor elk Talent*. De speerpunten in het beleid liggen bij de rol van de scholen in hun omgeving, de onderwijskwaliteit, het personeel en het passend onderwijs. Dat is vastgelegd in het Strategisch Beleidsplan 2019-2023. Nadere uitwerking vindt plaats in diverse deelplannen en beleidsmaatregelen. Het voert te ver om daar in deze jaarstukken nader op in te gaan. Hier wordt volstaan met de opmerking dat het algemene beeld is dat de onderwijsopbrengsten een stijgende lijn vertonen.

Exploitatieresultaat

Vooral door verhoging van de kleine scholentoeslag, toevoeging van werkdrukmiddelen en indexering in verband met de CAO-loonstijging waren de gewone baten € 1.506 K (9,6 %) hoger dan geraamd. De exploitatielasten waren echter € 1.852 K (-11,8 %) hoger, zodat het boekjaar is afgesloten met een tekort van € 338.922 (-2,2 %). Gezien het positieve exploitatieresultaat van € 537.153 dat vorig jaar is gerealiseerd, is dit niet verontrustend.

Met het oog op het lerarentekort en aanvaarding van het eigen risicodragerschap voor vervangingskosten, is besloten een aantal payrollers aan de organisatie te binden door hen in vaste dienst te nemen. Daarmee is tevens geanticipeerd op toename van het natuurlijk verloop in de komende jaren. Daardoor is de voorgenomen formatiekrimp weliswaar niet gerealiseerd, maar zijn wel belangrijke stappen gezet voor de continuïteit van het onderwijsproces.

Naast het hogere aantal fte's zorgden de CAO-loonstijging, extra afschrijving en implementatie van de draadloze ICT-infrastructuur voor de budgetoverschrijding.

Financiële positie

Het balanstotaal is € 6.790.732 en bestaat voor wat de passiva betreft uit een Eigen Vermogen van € 4.622.253. Alle kengetallen voor vermogens- en budgetbeheer voldoen aan de gangbare normen. De organisatie is dus financieel gezond.

De begroting voor 2019 en de meerjarenbegroting zijn sluitend. Voor de nabije toekomst baart het cyclisch onderhoud de grootste zorgen, met name door een striktere interpretatie van de regelgeving voor verantwoording.

B. Visie en besturing

1. Visie en missie.

De doelstelling en kernactiviteit van Elan Onderwijsgroep is het verzorgen van openbaar en algemeen bijzonder primair onderwijs. Onze scholen zijn algemeen toegankelijk voor iedereen, zonder onderscheid naar levensovertuiging, godsdienst, politieke gezindheid, afkomst, geslacht of seksuele geaardheid. Dit betekent dat iedere leerling welkom is. De scholen van Elan Onderwijsgroep zijn gevestigd in de krimpregio Noordwest Fryslân. Een streefdoel is om in zoveel mogelijk in dorpen minimaal één school te behouden, zodat kinderen dichtbij huis primair onderwijs kunnen volgen.

Onze stichting heeft als slogan: **Passie voor elk Talent**. Ieder kind is uniek en elk talent telt. Daarom gaan wij uit van de kansen en mogelijkheden van elke individuele leerling. Leeropbrengsten zijn belangrijk, maar net zo belangrijk is het dat de kinderen gezond zijn, goed in hun vel zitten en in hun kracht staan. Het is onze passie de kinderen voortdurend te stimuleren het beste uit zichzelf te halen. Ieder vanuit zijn of haar eigen talent. In elke vorm en op ieder niveau, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen en zich staande kunnen houden in de samenleving van morgen.

Onze missie komt tot uiting in de merkwaarden (hard versus zacht) die samengevat zijn in de volgende complementaire paren:

hoofd <> hart

Het bieden van steengoed onderwijs staat bij ons voorop, maar ook de manier waarop wij dat doen: vanuit ons hart. Met passie, enthousiasme en met aandacht en zorg voor elk individueel kind.

prestatie <> plezier

Goede leerresultaten zijn belangrijk. Wij dagen onze leerlingen uit om hun mogelijkheden en talenten maximaal te ontwikkelen. Maar minstens zo belangrijk vinden wij het dat de kinderen goed in hun vel zitten, plezier hebben en zich veilig voelen op school.

ik <> wij

Wij leren de kinderen oog te hebben voor elkaar, naar elkaar te luisteren en respect te hebben voor elkaar. Samen leren en leven. Dat staat bij ons centraal.

binnen <> buiten

De rol van onze scholen gaat verder dan het geven van onderwijs alleen. Wij doen er alles aan om voor de omgeving van zoveel mogelijk betekenis te zijn. Bijvoorbeeld door aandacht te besteden aan maatschappelijke en sociale vraagstukken.

2. Besturing.

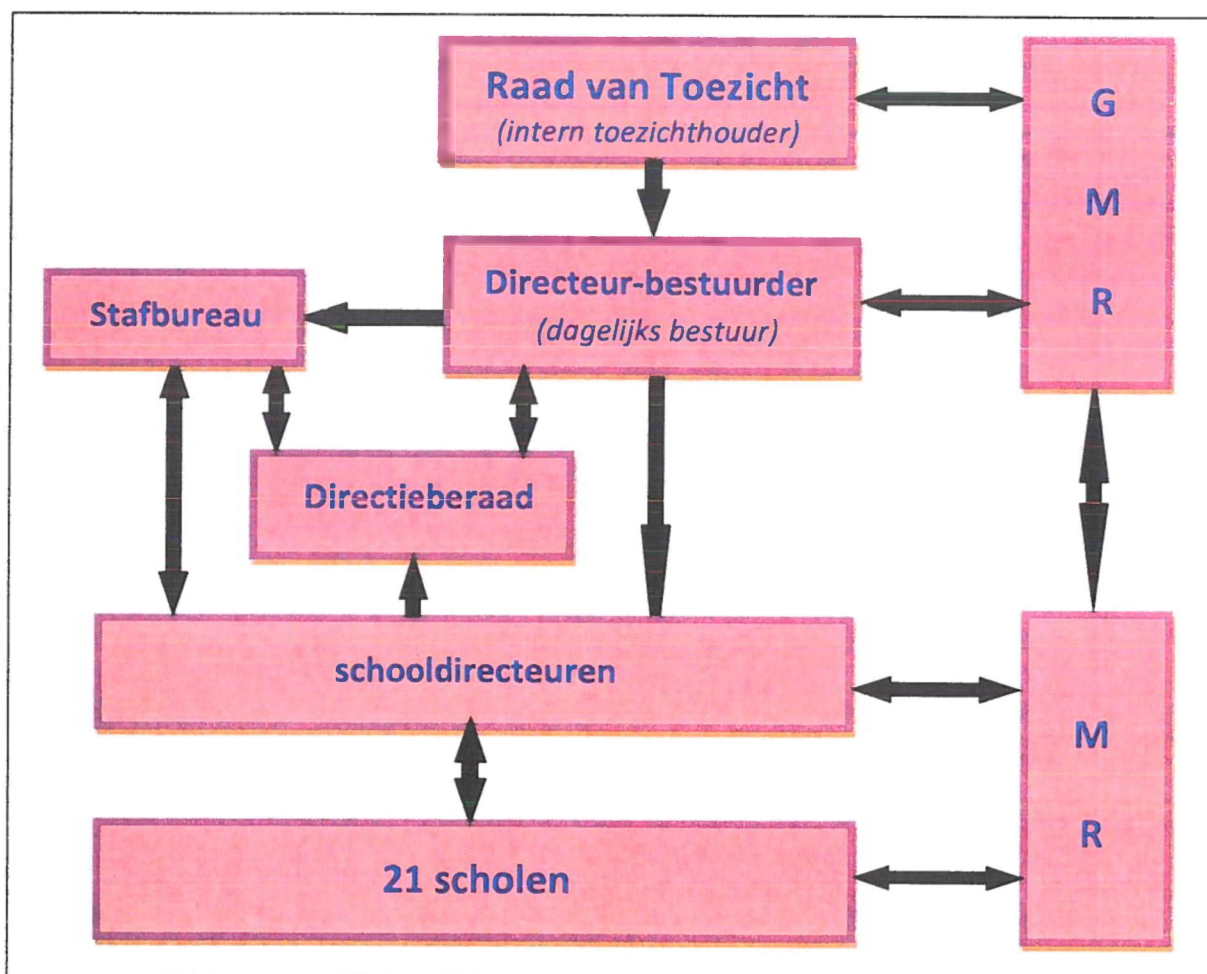
Elan Onderwijsgroep is in juridische zin een stichting voor openbaar en algemeen bijzonder primair onderwijs zoals genoemd in artikel 17 WPO. De organisatie telt 1 school voor speciaal basisonderwijs, 1 NT2-school, 4 (informele) samenwerkingsscholen en 15 openbare basisscholen, met een leerlingenaantal variërend van ruim 40 tot ruim 200. In totaal was het leerlingenaantal 2070 per 1 oktober 2018 (1 oktober 2017: 2036).

De dagelijkse leiding van de stichting is opgedragen aan de directeur-bestuurder. Hij legt daarover verantwoording af aan de Raad van Toezicht (RvT). Deze scheiding tussen bestuur en intern toezicht is statutair vastgelegd ("one tier"-model).

De dagelijkse leiding van de scholen is in handen van directeuren. Samen met leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel vormen zij de schoolteams. Elke school kent een medezeggenschapsraad (MR), waarin personeel en ouders evenredig vertegenwoordigd zijn.

De directeur van de school voert met de MR overleg over schoolspecifieke zaken. Voor schooloverstijgende zaken is een GMR in het leven geroepen. De directeur-bestuurder is gesprekspartner van de GMR. Bestuur en scholen worden ondersteund vanuit het stafbureau in Stiens.

ORGANOGRAM

3. Verantwoording Raad van Toezicht.

a. Samenstelling RvT.

De RvT van Elan Onderwijsgroep bestaat uit personen die eerder bestuurslid waren bij de rechtsvoorgangers Stichting Radius en Onderwijsgroep Fier. Dat is vastgelegd in een overgangsartikel bij de statutenwijziging van 3 juli 2018.

Het aantal leden van de RvT is tot nader order bepaald op 5.

De leden van de RvT worden voor een periode van vier jaar benoemd. Na afloop van hun zittingsperiode kunnen zij voor maximaal één periode van vier jaar worden herbenoemd.

De RvT bestaat uit:

naam	functie	in functie sinds	einde eerste zittingsperiode	einde tweede zittingsperiode
A. Wachter-van Veen	voorzitter	1-6-2014	1-6-2018	1-8-2022
G.F.E. Rauch	secretaris- penningmeester	1-2-2016	1-3-2018	1-8-2022
E. Elsinga	lid	3-7-2018	1-8-2022	1-8-2026
J.W. van Beem	lid	10-5-2016	1-8-2020	1-8-2024
J. Bokma	lid	10-5-2016	1-8-2020	1-8-2024

b. Werkwijze.

Behoudens de genoemde functies is geen specifieke taak- of portefeuillevverdeling vastgelegd. De RvT treedt op als collegiaal bestuur en de leden zijn gezamenlijk bevoegd. Situaties met (potentieel) tegenstrijdig belang zijn binnen de RvT niet aan de orde geweest.

c. Branchecode Goed bestuur.

Elan Onderwijsgroep onderschrijft de "Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs", zoals vastgesteld door de PO Raad. Er zijn geen aanwijzingen dat gedurende het verslagjaar in strijd is gehandeld met deze governance-code.

d. Honorering.

De voorzitter ontvangt voor haar werkzaamheden een jaarlijkse vergoeding van bruto € 6.000. Voor de overige RvT-leden bedraagt de vergoeding € 3.000 per jaar bruto.

Deze honorering past binnen de minimum- en maximumgrenzen die worden geadviseerd door de Vereniging Toezichthouders in Onderwijsinstellingen (VTOI) en voldoet tevens aan de Wet Normering Topinkomens.

e. Betaalde en onbetaalde (neven)functies toezichthouders en directeur-bestuurder.

De leden van de RvT en de directeur-bestuurder oefenen betaald of onbetaald de volgende functies en nevenfuncties uit:

naam	relevante (neven-)functies en/of werkzaamheden	betaald/ onbetaald
RvT-leden:		
A. Wachter van Veen	theologe, veranderkundige. Identiteits- begeleider onderwijsbureau Meppel (hoofdfunctie)	betaald
	voorzitter bestuur CDA Leeuwarden	onbetaald
	voorzitter RvT zorgcentrum 't Bildt	onbetaald
	vice-voorzitter Sint Vitusparochie	onbetaald
	redactielid van SPREEK en Riddertijdingen	onbetaald
G.F.E. Rauch	gepensioneerd	
E. Elsinga	behalve RvT geen andere nevenfuncties	
	docent VO (hoofdfunctie)	betaald
J.W. van Beem	secretaris a.i. vv Franeker	onbetaald
	vestigingsmanager Van Mossel Autolease Leeuwarden (hoofdfunctie)	betaald
	Lid Raad van Toezicht Miks Welzijn	vergoeding
	Trainer kaatsschool Stichting Score	vergoeding
	Inhuur Omrop Fryslân m.b.t. PC	vergoeding
J. Bokma	planontwikkelaar "Bokma Planontwikkeling"	betaald (zzp)
	Acquisiteur en planontwikkelaar "ABC water- woningen" te Urk	betaald (zzp)
	Erkend energiedeskundige en bouwkundig adviseur bij "Bokma Advies"	betaald (zzp)
	EVS inspecteur Centrum Veilig Wonen	betaald (zzp)
	Bestuurslid Stichting Vrienden Doniastate	onbetaald
	Voorzitter Stichting Accommodatiebeheer Uniawei 2a te Stiens	onbetaald
Directeur-bestuurder:		
M.O. Vrolijk	directeur-bestuurder Elan Onderwijsgroep (hoofdfunctie)	betaald
	directeur-eigenaar Con Forza Advies & Dienstverlening (nevenfunctie)	betaald

f. Intern toezicht.

Door de directeur-bestuurder is via managementrapportages, alsmede schriftelijke dan wel mondelinge mededelingen tijdens RvT-vergaderingen en op diverse andere contactmomenten, verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid. Daarbij inbegrepen is een toets van de werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem. Er is afdoende gebleken dat op het gebied van beleidsvoering aan alle wettelijke verplichtingen wordt voldaan door Elan Onderwijsgroep en dat het beleidsvoerend vermogen voldoende is.

Tussen de RvT-vergaderingen door heeft de voorzitter zich frequent door de directeur-bestuurder laten informeren over actuele ontwikkelingen. De directeur-bestuurder zoekt op zijn beurt soms contact met individuele RvT-leden om over specifieke onderwerpen beleidskaders te bepalen.

Het strategisch beleid, de veranderbereidheid, de onderwijskwaliteit, de gemeentelijke opheffingsnormen, scholenfusies, de formatie en de financiën zijn de belangrijkste onderwerpen die door de RvT zijn besproken.

Het functioneren van de RvT en de samenwerking met de directeur-bestuurder is tijdens een besloten vergadering geëvalueerd. De directeur-bestuurder voert het reguliere overleg met de GMR. Daarnaast heeft tweemaal overleg tussen de RvT en de GMR plaatsgevonden.

g. Toezicht gemeenten.

De gemeenten Leeuwarden, Noardeast Fryslân en Waadhoeke zijn in het kader van hun wettelijke toezichthoudende taak op het openbaar onderwijs belast met:

- goedkeuring van begroting, jaarrekening en jaarverslag;
- benoeming en ontslag leden Raad van Toezicht;
- goedkeuring van statutenwijzigingen;
- ontbinding van de stichting bij ernstige taakverwaarlozing.

De gemeenten hebben in een convenant vastgelegd zich te beperken tot marginale toetsing. Sinds de gemeentelijke herindelingen in 2018 en 2019 heeft voor het eerst op 7 maart 2019 weer overleg plaatsgevonden met de portefeuillehouders onderwijs, zijnde de commissie "Toezicht stichting openbaar onderwijs". Er zijn tussentijds wel veel individuele contacten geweest met de portefeuillehouders, over uiteenlopende onderwerpen.

Op 5 maart 2019 is een informatiebijeenkomst voor raadsleden georganiseerd.

h. Goedkeuring begroting en jaarstukken.

De begroting 2018 is voorlopig vastgesteld in de RvT-vergadering van 21 november 2017. Na goedkeuring door de gemeenten is de begroting op 10 juli 2018 definitief vastgesteld. Bij de behandeling van de bestuursrapportages en de jaarstukken is telkens de rechtmatige verwerving en de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van de rijksvergoedingen getoetst. Daarbij zijn geen onregelmatigheden vastgesteld.

De RvT kan zich als intern toezichthouder verenigen met het bestuursverslag. Tevens is de financiële rechtmatigheid vastgesteld van de baten, lasten en balansmutaties die in de jaarrekening zijn verantwoord. Daarom zijn de jaarstukken voorlopig vastgesteld. Na goedkeuring door de gemeenten stelt de RvT de jaarstukken definitief vast.

i. Accountantscontrole.

In de bestuursvergadering van 18 september 2018 is de accountantscontrole tot wederopzegging opgedragen aan Van Ree Accountants te Barneveld. De accountant beoordeelt, met inachtneming van de Regeling Jaarverslaglegging Onderwijs, of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en samenstelling van het vermogen en het exploitatieresultaat.

j. Werkgeversrol.

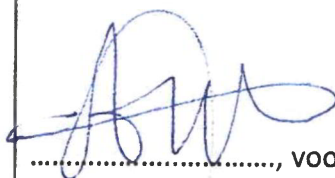
De RvT fungeert als werkgever voor de directeur-bestuurder.

Tijdens de voorbereidingsfase van de bestuurlijke fusie was de heer M.O. Vrolijk door de besturen van de rechtsvoorgangers al geselecteerd als gewenste kandidaat voor de functie van directeur-bestuurder. In vervolg hierop is de benoeming van de heer Vrolijk door de RvT van Elan Onderwijsgroep bekrachtigd.

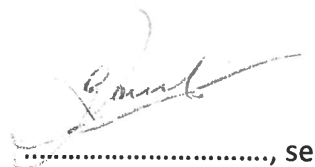
De directeur-bestuurder is formeel voor werktijdfactor 0,8 in dienst. Voor de resterende werktijdfactor 0,2 wordt hij conform afspraak ingehuurd via zijn bedrijf Con Forza Advies. Als rechtspositieregeling voor de directeur-bestuurder is de CAO Bestuurders PO vastgesteld. De totale bezoldiging blijft binnen de kaders van de Wet Normering Topinkomens.

Stiens, 9 juli 2019

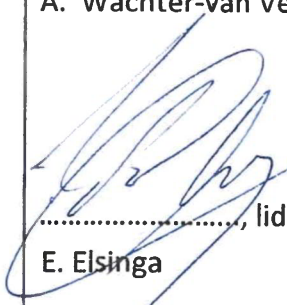
Raad van Toezicht Flan Onderwijsgroep

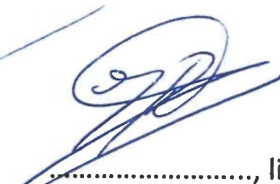
....., voorzitter
A. Wachter-van Veen

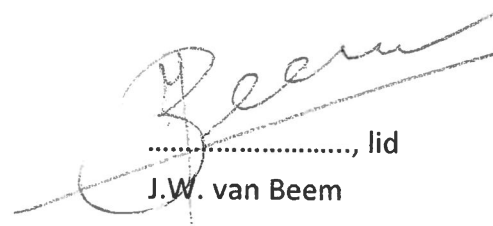
....., secretaris-
penningmeester
G.F.E. Rauch

....., lid
E. Elsinga

....., lid
J. Bokma

....., lid
J.W. van Beem

4. Strategisch beleid.

In het Strategisch Beleidsplan 2019-2023 zijn als speerpunten in het beleid genoemd de rol van de scholen in hun omgeving, de onderwijskwaliteit, het personeel en het passend onderwijs. In de voorgaande planperiode lagen de belangrijkste doelstellingen op het gebied van begrijpend lezen en de toepassing van ICT in het onderwijs. Hieruit is het INNOVATORIUM te Stiens voortgekomen. Binnen dit kenniscentrum vindt onderzoek en ontwikkeling plaats. De doorontwikkeling van de onderwijskundige programma's op het gebied van 21st Century Skills wordt de komende jaren onverminderd voortgezet.

Nadere uitwerking van het strategisch beleid vindt plaats in diverse deelplannen en beleidsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld het Bestuursformatieplan, de schoolplannen en de notitie "Onderzoek Passend Onderwijs". Ook thema's als "onderzoek en ontwikkeling", alsmede onderwijskundige en onderwijs-programmatische zaken komen daarin aan de orde. Temeer omdat bij Elan Onderwijsgroep onderwerpen veelal centraal, maar soms ook decentraal worden geregeld, voert het te ver om daar in deze jaarstukken nader op in te gaan. Daarom wordt voor nadere informatie naar dergelijke stukken verwezen. Hier wordt volstaan met de opmerking dat het algemene beeld is dat de onderwijsopbrengsten een stijgende lijn vertonen.

5. Branchecode Goed bestuur.

Zoals ook al in het verslag van de RvT is opgemerkt onderschrijft Elan Onderwijsgroep de "Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs", zoals vastgesteld door de PO Raad. Gedurende het verslagjaar is niet in strijd gehandeld met deze governance-code. Indien van de code wordt afgeweken, wordt daarvan melding gemaakt in het bestuursverslag. Ten gevolge van de bestuurlijke fusie worden alle reglementen, beleidsstukken e.d. geactualiseerd en opnieuw vastgesteld. Dit proces is in volle gang. Anderszins zijn op het gebied van governance geen belangrijke ontwikkelingen te melden.

6. Horizontale verantwoording.

Met dit bestuursverslag en de jaarrekening wordt publiek verantwoording afgelegd aan het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de GMR en de betrokken gemeenten. Elan Onderwijsgroep wil met deze jaarstukken laten zien dat zij de aan haar toevertrouwde middelen zo effectief mogelijk inzet.

7. Verticale verantwoording.

Deze jaarstukken vormen een belangrijke informatiebron voor ouders/verzorgers en personeelsleden, alsmede de medezeggenschapsorganen. Zij worden van harte uitgenodigd te reageren (info@elanowg.nl).

8. Omgeving.

De ouders/verzorgers hebben zich per school verenigd in een oudervereniging of -stichting. Deze rechtspersonen voeren een zelfstandige financiële administratie en leggen jaarlijks verantwoording af over het gevoerde beleid op de wijze zoals voorgeschreven in hun statuten. Bij de instandhouding van informele samenwerkingsscholen en bij de ontwikkeling van integrale kindcentra werkt Elan Onderwijsgroep samen met CBO Noordwest Fryslân, Stichting Kinderopvang Friesland, stichting Kids First COP Groep, stichting Thuis in Kinderopvang (TIKO) en de betrokken gemeenten.

Elan Onderwijsgroep werkt ook van harte mee aan de totstandkoming en uitvoering van het gemeentelijk onderwijs- en accommodatiebeleid.

9. Verbonden partijen.

Om een samenhangend geheel van zorgvoorzieningen te kunnen bieden participeert Elan Onderwijsgroep in het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Friesland.

De stichting is voor de exploitatie van multifunctionele centra tevens aangesloten bij de "Vereniging van Eigenaren MFA Franeker" (Triviant), de "Coöperatie Brede School Berltsum u.a." en "de Koöperaasje Brede Skoalle Bitgummole u.a.".

De "Coöperatie Bovenschools Directie Overleg Fryslân" (BDOF) is ultimo 2018 ontbonden.

De Stichting Expertisecentrum Noordwest Fryslân "het Spectrum" bestaat nog wel, maar leidt vanaf 2019 een slapend bestaan.

Voor nadere informatie over de verbonden partijen wordt verwezen naar hoofdstuk G.7 van de jaarrekening.

10. Klachtenregeling.

Als iets niet naar wens verloopt kunnen leerlingen en/of ouders/verzorgers zich wenden tot de leerkracht. Als geen oplossing wordt gevonden kan het probleem worden voorgelegd aan de schooldirecteur. Dit geldt ook voor vragen of klachten over andere schoolzaken. Ook voor personeelsleden is de schooldirecteur het eerste aanspreekpunt. In tweede instantie kunnen klachten aan de directeur-bestuurder worden voorgelegd. Daarna behoort een gang naar landelijke instanties tot de mogelijkheden. Elan Onderwijsgroep hanteert een klachtenregeling die is gebaseerd op een landelijke modelregeling. De klachtenregeling is op alle scholen aanwezig.

Er zijn in 2018 twee klachtenprocedures aangespannen. Eén daarvan is na overleg ingetrokken en een andere is door de Landelijke Klachtencommissie ongegrond verklaard.

De Vertrouwenspersoon Ongewenste Omgangsvormen heeft in zijn jaarbericht laten weten dat er geen melding is gedaan van ongewenste omgangsvormen.

C. Verplichte thema's

1. Inleiding.

In de regelgeving is vastgelegd dat in het bestuursverslag aandacht moet worden geschonken aan de onderwerpen treasury, prestatiebox, werkdruk, huisvesting en wachtgelden.

2. Treasury.

Het beleid ten aanzien van het vermogensbeheer en de organisatie van de treasury-functie is vastgelegd in een treasury-statuuat, dat past binnen de kaders van de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016'.

In het treasury-statuuat is als doel gesteld dat benodigde geldmiddelen tijdig beschikbaar moeten zijn tegen acceptabele condities en dat het rendement van tijdelijk overtollige liquide middelen moet worden geoptimaliseerd tegen minimale kosten. Deze doelstellingen zijn in 2018 gehaald binnen de gestelde kaders en met inachtneming van de daarbij behorende taak- en bevoegdheidsverdeling.

De liquide middelen zijn op de volgende bankrekeningen ondergebracht:

Omschrijving	31-12-2017	31-12-2018	verschil
Huisbank bestuur (BNG)	75.191	470.661	395.470
Rekening Courant bestuur (Rabo)	140.874	175.388	34.514
Spaarrekeningen (Rabo)	3.191.963	2.188.944	-1.003.019
Schoolbankrekeningen (Rabo)	90.459	77.828	-12.631
Totaal	3.498.487	2.912.821	-585.666

De afname van het banksaldo wordt grotendeels veroorzaakt door de hoge investeringen. De tegoeden op de spaarrekeningen zijn vrij opneembaar. Mede daardoor is de liquiditeit ruim voldoende om aan de lopende verplichtingen te kunnen voldoen.

Behoudens de saldi op de bankrekeningen is er geen sprake van uitstaande beleggingen of leningen. Van financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld renteswaps, wordt geen gebruik gemaakt.

Gezien de goede liquiditeit zijn er geen langlopende leningen of derivatenovereenkomsten aangegaan. Voor de nabije toekomst worden geen belangrijke wijzigingen in de financieringsstructuur verwacht, zodat ook dan geen sprake zal zijn van langlopende leningen of derivaten.

3. Prestatiebox.

In 2012 hebben het ministerie van OC&W en de PO Raad een akkoord gesloten met als doel verbetering van de onderwijskwaliteit. Om deze ambitie te realiseren zijn extra middelen beschikbaar gesteld via de zogeheten Prestatiebox. Voor Elan Onderwijsgroep betreft het hier bedragen van € 367.194 in schooljaar 2017/'18 en € 400.869 voor 2018/'19.

De gelden uit de Prestatiebox zijn deels bovenschools en deels op schoolniveau ingezet voor kwaliteitsverhoging. In het bijzonder voor bijvoorbeeld opbrengstgericht werken, toepassing van ICT in het onderwijs, begrijpend lezen, talentonderwijs en cultuureducatie, alsmede professionalisering van leraren en schoolleiders.

4. Werkdrukmiddelen.

In februari 2018 sloot de PO Raad samen met de vakbonden en de minister van OCW het werkdrukakkoord. Op grond hiervan is voor het schooljaar 2018/'19 een bedrag van € 155,55 per leerling beschikbaar gesteld, hetgeen voor Elan Onderwijsgroep resulteerde in een budget van € 316.700.

De schooldirecteuren zijn met het team van leerkrachten en overig personeel in gesprek gegaan over de knelpunten die personeelsleden ervaren en wat daaraan kan worden gedaan. Op basis daarvan is per school een bestedingsplan opgesteld, dat ter instemming is voorgelegd aan de medezeggenschapsraden. In een enkel geval is er gekozen voor een materieel bestedingsdoel, zoals aanschaf van ICT-toepassingen. Op verreweg de meeste scholen is gekozen voor extra formatie.

Bestedingscategorie	Aantal leerlingen	Budget 2018/'19	Besteed in 2018	Nog te besteden
Personeel		298.479	124.366 *	174.113
Materieel		7.168	1.361	5.807
Professionalisering		1.053	0	1.053
Overig		0	0	0
Totaal	2036	€ 316.700	€ 125.727	€ 190.973

* = 5/12 deel van het budget

De bespreking in de schoolteams heeft ook geleid tot een herbezinning op toegepaste werkwijzen en de onderlinge taakverdeling. Bij de formatiebesprekingen voor het schooljaar 2019/'20 wordt het bestedingsplan geëvalueerd en worden nieuwe afspraken gemaakt over inzet van de werkdrukmiddelen.

5. Huisvesting.

Door de overheveling van het buitenonderhoud in 2015 is de verantwoordelijkheid van schoolbesturen ten aanzien van de huisvesting flink toegenomen. Helaas is er ook veel onduidelijkheid over de taakverdeling, bijvoorbeeld in relatie tot renovatie. Dit heeft de aandacht van landelijke organisaties als de Vereniging Nederlandse Gemeenten en de PO Raad, maar dat heeft tot dusverre niet geleid tot verheldering.

Bij een aantal scholen van Elan Onderwijsgroep zijn er de afgelopen jaren, veelal in samenwerking met de gemeenten, opzienbarende verbeteringen gerealiseerd. Dat neemt niet weg dat het gebouwonderhoud zorgen baart. Het streven is om samen met gemeenten, kinderopvang, verenigingen en dorpsbelang toe te werken naar moderne integrale kindcentra, waarbij de gemeenschapsvoorzieningen optimaal worden benut. De aandacht van Elan Onderwijsgroep richt zich daarbij met name op de functionaliteit van de accommodaties. Uiteraard vormt ook het toepassen van duurzame materialen en energiebesparende technieken een aandachtspunt bij de planvorming voor verbouw en nieuwbouw van scholen. In het volgende hoofdstuk wordt dieper op het gebouwonderhoud ingegaan.

6. Wachtgeldersbeleid.

Personen die de dienst hebben verlaten en een werkloosheidsuitkering genieten of daarop aanspraken kunnen doen gelden, komen als “eigen wachtgelder” bij voorrang in aanmerking voor benoeming. Indien aan deze bepaling voorbij wordt gegaan worden de uitkeringslasten bij de werkgever in rekening gebracht.

Bij Elan Onderwijsgroep geldt voor vrijwel alle wachtgelders een ontheffing van de herbenoemingsplicht. Aan personen waarvoor dit niet geldt worden vacatures aangeboden voor een dag of meer per week, gedurende meer dan vier weken. Van weigering van aangeboden vacatures wordt melding gemaakt bij het ministerie van OCW. Slechts indien onder de (potentiële) eigen wachtgelders geen geschikte kandidaat beschikbaar is, worden andere kandidaten benaderd. Uitsluitend als er geen sprake is van benoemingsverplichtingen wordt een open sollicitatieprocedure gevoerd.

7. Internationalisering.

O.b.s. ‘de Oanset’ te Ried houdt zich bezig met internationaliseringsprojecten en brengt daardoor leerlingen in aanraking met andere culturen.

Daarnaast nemen medewerkers van Elan Onderwijsgroep deel aan studiereizen, onder andere op het gebied van ICT. De opgedane kennis komt onder andere ten goede van het iNNOVATORIUM te Stiens.

De verwachting is dat de genoemde activiteiten de komende jaren worden gecontinueerd.

D. Risicomanagement

1. Risicoprofiel.

De grootste risico's en onzekerheden waar Elan Onderwijsgroep mee heeft te maken zijn verbonden aan de demografische ontwikkelingen, personeel, onderwijskwaliteit, overheidsbeleid en gebouwonderhoud. Het betreft hier grotendeels externe factoren waar de organisatie weinig of geen invloed op heeft, maar die wel een belemmering kunnen vormen om de strategische doelstellingen te realiseren. In alle gevallen is het risicoprofiel als "gemiddeld" gekwalificeerd. Per risico of risicogroep is een strategie gekozen die erop is gericht risico's uit te sluiten of de financiële gevolgen daarvan te beperken.

2. Krimp.

Daling van leerlingenaantallen kan het gevolg zijn van demografische ontwikkelingen of verlies van marktaandeel. De krimp heeft de afgelopen 10-15 jaar hard toegeslagen in het werkgebied van de organisatie. De verwachting is dat het leerlingenaantal de komende 5-10 jaar nog eens met 15 % tot 20 % zal dalen. De ontwikkelingen worden per dorp/stad nauwlettend gevolgd. Leerlingenkrimp leidt al snel tot minder inkomsten. De lasten zijn slechts beperkt beïnvloedbaar vanwege de hoge vaste lasten (van minimale personele bezetting, ICT-netwerk, methodes en gebouwexploitatie).

De afgelopen jaren is getracht door scholenfusies, ontwikkeling van integrale kind centra, innovatie, profilering en het opknappen van schoolgebouwen het hoofd te bieden aan de krimp en het marktaandeel te vergroten. De komende periode wordt ingezet op samenwerking met ketenpartners (gebiedsteams, dorpsbelang, kinderopvang, sportverenigingen etc.) om het aanbod te verbreden, verhoging van de ouderbetrokkenheid (o.a. door een ouderportal) en stimulering van ondernemerschap.

Door de nieuwe opheffingsnormen is er op middellange termijn geen wettelijke noodzaak voor verdere scholenfusies. Daar waar fusie een meerwaarde kan hebben, wordt dit besproken met de betreffende school.

3. Personeel.

Leerlingendaling en scholenfusies gaan onvermijdelijk gepaard met formatiekrimp. Door de complexe regelgeving bij formatieve fricties kan de personele bezetting veelal niet tijdig worden aangepast. De ongedekte personele lasten kunnen in zo'n geval snel oplopen. De extra rijksvergoeding bij fusies wordt ingezet om het hoofd te bieden aan formatieve fricties. Ook wordt in verband hiermee een flexibele schil aangehouden.

Het risico van hoge vervangingskosten komt vanaf 1 januari 2019 volledig voor rekening van Elan Onderwijsgroep. Verder zijn de hoge werkdruk in het onderwijs (ondanks volledige inzet van de extra werkdrukmiddelen) en het tekort aan vervangers zeer zorgelijk.

Geprobeerd wordt nieuwe collega's aan de organisatie te binden door onder andere goede scholingsfaciliteiten en begeleiding te bieden. Temeer omdat het personeel één van de pijlers van het strategisch beleid is, wordt de professionele ontwikkeling van medewerkers nauwgezet gevolgd en gestimuleerd. Hiervoor is een gesprekkencyclus ingericht en een E-learning omgeving opengesteld.

4. Onderwijskwaliteit.

Als de opbrengsten van het onderwijsproces onvoldoende zijn moeten maatregelen worden genomen. De uitvoeringskosten van een verbeterplan (met extra formatie en soms interim-management) zijn minstens € 100 K. Ultimo 2018 gold voor 17 van de 21 scholen van Elan Onderwijsgroep het basisregime voor inspectietoezicht. Op de scholen waar de onderwijsopbrengsten onvoldoende waren is een verbeterplan in werking gesteld.

De resultaten worden hieronder per school weergegeven.

Naam v.d. school	Score CE 2016	Score CE 2017	Score CE 2018	Score 2019	Status toezicht
De Bolder					basistoezicht
Op 'e Trije	535,6	534,3	536,0	356,7 (DIA)	basistoezicht
Op 'e Dobbe	536,5	536,8	528,5	535,1 (CE)	basistoezicht
A. Roelofsksaalle	533,0	539,6	537,0	533,0 (CE)	basistoezicht
De Jint	539,5	533,8	534,9	84,0 (IEP)	basistoezicht
De Twilling	534,8	529,8	526,3	533,3 (CE)	basistoezicht
De Steven	532,2 (Ff.) 528,5 (Kl.b)	533,5	528,7	358,8 (DIA)	basistoezicht
De Opslach	532,8	532,9	532,6	536,3 (CE)	zeer zwak
Sws Tzummarum	543,0	535,1	543,3	539,1 (CE)	basistoezicht
De Oanset	530,9	533,7	538,2	540,0 (CE)	basistoezicht
Martenaskaalle	525,9	533,3	536,5	362,6 (DIA)	basistoezicht
Lyts Libben	538,1	537,6	534,6	538,2 (CE)	basistoezicht
't Fonnemint	537,3	536,4	536,9	544,1 (DIA)	basistoezicht
SWS Twaspan	536,7	536,3	537,9	359,7 (DIA)	basistoezicht
De Toverbal					basistoezicht
De Romte	531,8	537,1	535,8	360,9 (DIA)	basistoezicht
SWS de Twiner	529,8	528,3	531,8	356,1 (DIA)	onvoldoende
De Polle	523,3	526,5	530,3	540,7 (CE)	zeer zwak
De Cingel	531,3	529,9	535,6	357,3 (DIA)	basistoezicht
SWS Fierljepper	530,9	534,1	532,8	359,4 (DIA)	onvoldoende
De Lytse Terp	540,3	527,4	525,0	364,9 (DIA)	basistoezicht

Tot en met 2018 werd op alle scholen de eindtoets van CITO (CE) afgenomen bij alle leerlingen van groep 8. In schooljaar 2018/19 heeft een aantal scholen gekozen voor een andere toets (DIA of IEP). Het algemene beeld is dat de onderwijsopbrengsten een stijgende lijn vertonen. Ieder jaar wordt in het kader van de kwaliteitscyclus met alle scholen gesproken over de ontwikkelingen in de school. Hierbij komen onder andere de eindopbrengsten aan de orde.

De zorgplicht passend onderwijs vormt een extra risico. Vooral omdat onbekend is welke zorgleerlingen zich zullen aanmelden en welke maatregelen nodig zijn.

Zowel door periodieke monitoring van de onderwijsopbrengsten als met tevredenheidsonderzoeken wordt getracht tekortkomingen tijdig te signaleren. Om de onderwijskwaliteit verder te verbeteren wordt de aandacht de komende jaren gericht op Werken met Kwaliteitskaarten, (sociale) veiligheid, preventieve zorg, burgerschap, leren van elkaar, talentonderwijs en ICT-toepassingen.

5. Overheidsbeleid.

Veranderingen in de regelgeving kunnen voor scholen grote risico's met zich meebrengen. Voor de komende periode staat onder andere vereenvoudiging van de rijksbekostiging (2022/'23) op het programma. Welke financiële gevolgen dit heeft is nog niet bekend en daarom is de impact onzeker.

De effecten van de gemeentelijke herindeling op de opheffingsnormen, de evaluatie van de kleine scholentoeslag en herijking van het onderwijsachterstandsbeleid, die eerder als grote risico's werden beschouwd, zijn voor Elan Onderwijsgroep gunstig uitgekapt.

6. Gebouwonderhoud.

Door de overheveling van het buitenonderhoud zijn de risico's voor schoolbesturen in 2015 flink toegenomen. De decentralisatie is niet gepaard gegaan met overdracht van reserves of voorzieningen, zodat schoolbesturen geen dekkende voorziening onderhoud konden realiseren. De kosten van groot onderhoud zijn daarom verwerkt in de exploitatierekening over het jaar waarin die zich voordoen. Deze verantwoordingsmethode is per 1 januari 2019 komen te vervallen. Volgens de regelgeving dient middels gelijkmatige dotaties een voorziening te worden opgebouwd die gebaseerd is op de te verwachten kosten per gebouw én per onderhoudscomponent.

In de meerjarenplanning onderhoud zijn de lasten van cyclisch onderhoud en renovatie voor de komende 10 jaar becijferd op gemiddeld € 560 K per jaar. De normvergoeding van het rijk is ongeveer de helft lager. Vorming van een toereikende voorziening is voor Elan Onderwijsgroep niet reëel. Enerzijds omdat er dan onnodig te veel geld wordt onttrokken aan het onderwijs en anderzijds omdat de vereiste omvang uitgaat boven het huidige Eigen Vermogen.

De impasse die is ontstaan is te wijten aan de structureel te lage rijksvergoeding voor materiële instandhouding, decentralisatie zonder bijbehorende financiële middelen en hiaten in de regelgeving rond onderwijskundige vernieuwing, wettelijke eisen (arbo, veiligheid, binnenmilieu) en renovatie.

Om te voorkomen dat onverantwoorde situaties ontstaan wordt ieder jaar, na een bouwkundige inspectie van alle schoolgebouwen, vastgesteld welke werkzaamheden onvermijdelijk c.q. wenselijk zijn. Door goed dagelijks onderhoud wordt de technische staat van de scholen zo lang mogelijk op peil gehouden. Dit betekent wel uitstel van groot onderhoud en per saldo tevens een kostenbesparing, maar geen afstel. De optelsom van uitgesteld werk wordt steeds hoger en het moment dat verder uitstel niet meer mogelijk is komt steeds dichterbij.

Voor de komende 10 jaar geldt het volgende:

bedragen x € 1.000							
omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023 t/m 2028	totaal	%
<u>Kosten cyclisch onderhoud volgens MJOP dd. 6-11-2018:</u>	€	€	€	€	€	€	%
schilderwerk	97	177	73	101	413	861	15
vervanging vloerbedekking	173	73	4	50	434	734	13
vervanging dakbedekking	0	154	43	85	233	515	9
vervangen kozijnen	45	87	31	111	454	728	13
vervangen installaties e.d.	242	366	1	307	259	1.175	21
overige voorzieningen							
binnenkant	111	181	2	98	379	771	14
idem buitenkant en terrein	58	35	0	219	473	785	14
Totale kosten (18 locaties)	726	1.073	154	971	2.645	5.569	100
Af: rijksvergoeding	272	272	272	272	1.632	2.720	49
Tekort	454	801	-118	699	1.013	2.849	51

In dit overzicht is geen rekening gehouden met kostenbesparingen door goed preventief onderhoud en evenmin met bijdragen van gemeenten of derden.

Door nieuwe scholen onder te brengen in een afzonderlijke entiteit (zoals in Franeker, Berltsum en Bitgummole) en/of verbouw in verband met vorming van een samenwerkingschool (zoals in Sint Jacobiparochie en Tzummarum) wordt getracht meer grip te krijgen op het onderhoudsrisico. Het streven is om samen met gemeenten, kinderopvang, verenigingen en dorpsbelang toe te werken naar moderne integrale kindcentra, waarbij de gemeenschapsvoorzieningen optimaal worden benut. In verband daarmee is aan de gemeenten gevraagd om per school te inventariseren op welke wijze de gebruiksmogelijkheden kunnen worden vergroot en welke rolverdeling daarbij wenselijk is. Daardoor kan een betere inschatting worden gemaakt van de

onderhoudskosten die daadwerkelijk voor rekening van Elan Onderwijsgroep zullen komen en welke omvang de voorziening onderhoud zou moeten hebben.

Doordecentralisatie wordt niet gezien als een oplossing en is daarom geen onderwerp van gesprek met de gemeenten.

7. Dekking van de risico's.

Zoals vermeld is per risico of risicogroep een strategie bepaald die erop is gericht risico's uit te sluiten, dan wel de financiële gevolgen daarvan te beperken. Bij samenstelling van de begrotingen van Elan Onderwijsgroep wordt aangenomen dat de formatie tijdig kan worden aangepast aan de leerlingenkrimp. De flexibele schil in het personeelsbestand biedt daartoe tot op zekere hoogte de mogelijkheid. De overige ramingen zijn grosso modo gebaseerd op ongewijzigd beleid.

Dit betekent dat in de meerjarenbegroting geen rekening is gehouden met tegenvallers, behoudens een jaarlijkse raming van € 100 K voor onvoorziene uitgaven. Als zich risico's manifesteren die hogere lasten met zich meebrengen, moet een beroep worden gedaan op de financiële buffers. Daarom wordt een weerstandsvermogen van minimaal € 1.200 K en een toereikende buffer aan liquiditeiten aangehouden.

Gezien de gezonde financiële positie is een incidenteel nadelig saldo acceptabel.

Dit laat onverlet dat, mede gezien het risicoprofiel, op langere termijn consolidatie van de vermogenspositie wordt nagestreefd.

E. Bedrijfsvoering

1. Exploitatieresultaat.

In de primitieve begroting is een exploitatieresultaat van € 10 K geraamd. In de financiële tussenrapportage per 1 november 2018 is aangekondigd dat wordt afgekoerst op een negatief exploitatieresultaat van rond € 500 K. Het dienstjaar is uiteindelijk afgesloten met een tekort van € 338.922. In 2017 was er nog een overschot van € 537.153.

Het exploitatieresultaat komt overeen met -2,0 % van de baten en valt daarmee binnen de grenswaarden voor het kengetal rentabiliteit (-5 % tot +5 %).

De afwijking ten opzichte van de begroting bedraagt € 348.922 negatief. Dit bedrag is als volgt samengesteld:

Omschrijving	31-12-2018
Hogere rijksbijdragen	1.436.219
Lagere overige overheidsbijdragen	-16.291
Hogere overige baten	85.589
Hogere personeelslasten	-1.603.639
Hogere afschrijvingen	-76.815
Hogere huisvestingslasten	-21.554
Hogere overige lasten	-150.177
Lagere financiële baten en lasten	-2.254
Lager resultaat	-348.922

De gewone baten waren €1.506 K (9,6 %) hoger dan geraamd en de exploitatielasten waren € 1.852 K (11,8 %) hoger.

De personele lasten maken voor 79,8 % deel uit van de totale lasten. De hogere personeelslasten worden grotendeels gedekt door de hogere rijksbijdragen. Door de hogere personeelslasten (loonstijgingen) zijn de exploitatielasten per leerling met 5,0 % gestegen van € 8.072 naar € 8.479.

Hierna wordt het exploitatieresultaat per onderdeel van de staat van baten en lasten nader gespecificeerd. Bij afwijkingen groter dan 5 % en € 10.000 – wordt een toelichting gegeven. Voor een cijfermatige toelichting op de baten en lasten wordt ook verwezen naar hoofdstuk G.6.

2. Baten.

De baten waren liefst € 1.506 K (9,6 %) hoger dan begroot en kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Begroting 2018	Rekening 2018	Verschil	Begroting 2019	Verschil met 2018
Rijksvergoedingen	14.879.762	16.315.981	1.436.219	16.328.000	1.448.238
Overige overheidsbijdragen	156.665	140.374	-16.291	150.000	-6.665
Overige baten	685.956	771.545	85.589	430.000	255.956
Totale baten	15.722.383	17.227.900	1.505.517	16.908.000	1.185.617

Verschil tussen begroting en jaarrekening

De personele rijksvergoedingen zijn flink hoger dan geraamd door verhoging van de kleine scholentoeslag, toevoeging van werkdrukmiddelen en indexering in verband met de CAO-loonstijging. Tevens was de vergoeding voor 1^e opvang van vreemdelingen in NT2-school "de Toverbal" € 384 K hoger dan begroot.

De provinciale bijdrage voor het taalproject op o.b.s. "de Polle" te Marsum is begin 2019 definitief vastgesteld op € 60 K. Hiervan is in 2018 nog € 19 K vrijgevallen, terwijl bij de overige overheidsbijdragen € 40 K was geraamd.

De huuropbrengsten waren € 14 K en de inkomsten uit detachering € 78 K hoger dan geraamd. De resterende overige baten waren daarentegen per saldo € 6 K lager dan geraamd.

Verschil tussen begroting 2018 en begroting 2019

De verhoging van de personele rijksvergoedingen is structureel. Omdat er daarnaast voor € 359 K extra vrijval van fusiemiddelen is ingecalculeerd, is deze post veel hoger begroot dan in 2018. Wegens beëindiging van enkele contracten worden minder inkomsten uit detachering verwacht.

3. Personele lasten.

De personele lasten waren € 1.604 K (12,9 %) hoger dan begroot:

Omschrijving	Begroting 2018	Rekening 2018	Verschil	Begroting 2019	Verschil met 2018
Lonen en salarissen	11.312.372	12.002.104	-689.732	11.481.159	-1.68.787
Overig	1.103.813	2.363.323	-1.259.510	2.518.841	-1.415.028
Uitkeringen Vf./UWV		-345.603	345.603	-150.000	150.000
Totale personele lasten	12.416.185	14.019.824	-1.603.639	13.850.000	-1.433.815

Verschil tussen begroting en jaarrekening

Het grote verschil tussen de geraamde en werkelijke personele lasten wordt enerzijds veroorzaakt door een hogere formatie en anderzijds door hogere personeelskosten. In de begroting is gerekend met een formatie van 183,9 fte. per 1 januari 2018 en 165,2 fte. in schooljaar 2018/'19. Door de extra rijksvergoedingen voor werkdrukverlaging, kleine scholen en scholenfusies kwam er echter substantieel meer geld beschikbaar. Met het oog op het lerarentekort en aanvaarding van het eigen risicodragerschap voor vervangingskosten, is besloten een aantal payrollers aan de organisatie te binden door hen in vaste dienst te nemen. Daarmee is tevens geanticipeerd op toename van het natuurlijk verloop in de komende jaren. Daardoor is de formatie ultimo 2018 per saldo slechts met 1,4 fte. gekrompen. Hierbij moet worden aangetekend dat in de begroting geen rekening was gehouden met de 3,2 fte. extra formatie in verband met de scholenfusie te Tzummarum.

Naast een hoger aantal fte's was er ook sprake van een hogere kostprijs. Door de CAO-loonstijgingen zijn de salarislasteren voor vast personeel namelijk met 6,2 % gestegen. Door de krapte op de arbeidsmarkt is de organisatie bovendien geconfronteerd met een hogere kostprijs voor tijdelijk personeel.

Verschil tussen begroting 2018 en begroting 2019

In de begroting voor 2019 is gerekend met 188,1 fte. per 1 januari 2019 en 180,1 fte. vanaf 1 augustus 2019. Dat is veel hoger dan in de begroting voor 2018. Daarnaast is uiteraard rekening gehouden met de gestegen gemiddelde personeelslast. Aangezien de extra rijksvergoedingen structureel van aard zijn en bovendien nog worden aangevuld, is de voor 2019 geraamde omvang van de formatie verantwoord.

4. Afschrijving.

De afschrijving is als volgt over de verschillende activagroepen verdeeld:

Omschrijving	Begroting 2018	Rekening 2018	Verschil	Begroting 2019	Verschil met 2018
Afschrijving gebouwen	6.221	43.546	-37.325	34.837	
Afschrijving OLP	74.969	70.481	4.488	81.474	
Afschrijving ICT	210.776	255.809	-45.033	291.668	
Afschrijving meubilair	70.647	69.592	1.055	72.021	
Totale afschrijving	362.613	439.428	-76.815	480.000	-117.387

Vershil tussen begroting en jaarrekening

In zijn verslag over de jaarrekening 2017 van Stichting Radius heeft de accountant geadviseerd de afschrijvingstermijn voor gebouwkosten te verkorten. Er is voor gekozen deze termijn terug te brengen van 40 jaar naar 10 jaar.

Door de bestuurlijke fusie moest het afschrijvingsbeleid ook op overige punten worden herzien. Er is gekozen voor afschrijvingstermijnen van 8 jaar (OLP), 10 jaar (bureaustoelen), 20 jaar (overig meubilair) en 5 jaar (ICT). De uniformering van het afschrijvingsbeleid heeft geleid tot extra afschrijving, waarvan € 37.325 op de gebouwkosten.

De afschrijving op ICT is hoger dan geraamd omdat er veel meer is geïnvesteerd.

Vershil tussen begroting 2018 en begroting 2019

In de begroting voor 2019 is rekening gehouden met de gewijzigde afschrijvingstermijnen en de investeringen die zijn gepland.

Investeringen

De investeringen in de laatste vijf jaar kunnen als volgt worden uitgesplitst:

Omschrijving	OLP	ICT	Meubilair	Totaal
Investeringen 2014 (Fier)	18.832	92.273	74.617	185.722
Investeringen 2015	76.320	134.752	7.000	218.072
Investeringen 2016	34.526	185.945	109.078	329.549
Investeringen 2017	50.385	567.851	20.003	638.239
Investeringen 2018	117.100	665.671	106.162	888.933

Het investeringsvolume in 2018 was € 382 K hoger dan geraamd. Dat komt mede omdat tegen het einde van het verslagjaar nog netwerkaanpassingen zijn gerealiseerd.

5. Huisvestingslasten.

Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het reguliere gebouwonderhoud, alsmede voor vervanging van bepaalde gebouwdelen en installaties. Sinds 2015 betreft het hier cyclisch onderhoud aan zowel de binnenkant als de buitenkant van de scholen.

De totale huisvestingslasten waren € 22 K (1,6 %) hoger dan begroot.

Omschrijving	Begroting 2018	Rekening 2018	Vershil	Begroting 2019	Vershil met 2018
Huur	25.300	26.378	-1.078	25.350	-50
Huisvesting MFC's	71.000	125.175	-54.175	165.314	-94.314
Dotatie voorziening	36.000		36.000		36.000
Preventief onderhoud	136.500	214.432	-77.932	122.500	14.000

Omschrijving	Begroting 2018	Rekening 2018	Vershil	Begroting 2019	Vershil met 2018
Schilderwerk/	25.000	84.908	-59.908		25.000
Cyclisch onderhoud	382.000	309.367	72.633	272.000	110.000
Energie en water	232.600	217.813	14.787	243.500	-10.900
Schoonmaakkosten	437.964	419.019	18.945	402.836	35.128
Heffingen	45.500	16.326	29.174	43.500	2.000
Totale huisvestingslasten	1.391.864	1.413.418	-21.554	1.275.000	116.864

Binnen de bovengenoemde kostenrubrieken zijn ten opzichte van de begroting verschuivingen ontstaan doordat de exploitatie van de nieuwe school te Bitgummole is overgedragen aan de "Koöperaasje Brede Skoalle Bitgummole U.A." Aan deze rechtspersoon is een exploitatiebijdrage van € 50 K betaald, die niet was begroot. Per saldo resteert, na verrekening van de plussen en minnen, een overschrijding van € 22 K.

De kosten van preventief onderhoud waren hoger, omdat veel herstelwerk is uitgevoerd en gebruikerswensen zijn ingewilligd. Tevens was er bij drie scholen sprake van een verhuizing, die extra kosten met zich meebracht.

De schoonmaakkosten zijn lager dan begroot omdat door Europese aanbesteding een besparing is gerealiseerd.

Er heeft geen dotatie aan de voorziening onderhoud plaatsgevonden. In hoofdstuk D Risicomanagement is hierover bij "gebouwonderhoud" al het nodige gezegd.

Vershil tussen begroting 2018 en begroting 2019

In de begroting voor 2018 was € 166.000 extra uitgetrokken voor functionele aanpassingen in de scholen te Bitgummole en Sint Jacobiparochie. In 2019 zijn dergelijke eenmalige kosten niet voorzien. Tevens is geen rekening gehouden met een dotatie aan de voorziening onderhoud.

6. Overige lasten.

De overige lasten waren € 150 K (9,8 %) hoger dan begroot:

Omschrijving	Begroting 2018	Rekening 2018	Vershil	Begroting 2019	Vershil met 2018
Administratie en beheer	472.653	439.265	33.388		
Inventaris en apparatuur	9.138	24.827	-15.689		
Leermiddelen	693.665	874.133	-180.468		
Overige lasten	362.505	349.913	12.592		
Totaal	1.537.961	1.688.138	-150.177	1.301.000	236.961

Verschil tussen begroting en jaarrekening

De budgetten voor onderwijsleermiddelen zijn in zelfbeheer gegeven aan de schooldirecteuren. Het verschil tussen baten en lasten wordt jaarlijks per school verrekend met de bestemmingsreserve zelfbeheer OLP. Voor de scholen van de voormalige Stichting Radius is zo'n reserve ingesteld met een initiële storting van € 500 per leerling. Samen met de mutaties in de schoolbankrekening gedurende het verslagjaar resulteert dit in een storting van € 255.090 in de reserve zelfbeheer OLP.

In deze lastenrubriek is aan het einde van het boekjaar een flinke overschrijding ontstaan omdat toen de draadloze iCT-infrastructuur is geïmplementeerd.

Bij Onderwijsgroep Fier was een bestemmingsreserve private middelen ingesteld, die is opgebouwd uit de saldi van ouderverenigingsrekeningen, die zijn overgeheveld naar de bestuursrekening. Bij Stichting Radius werden de schoolreisjes en overige private lasten bekostigd uit de vrijwillige ouderbijdragen. Het verschil werd jaarlijks verrekend met de private reserve. Er is voor gekozen deze methodiek over te nemen. Dit resulteert in een onttrekking aan de private reserve van € 6.976.

Verschil tussen begroting 2018 en begroting 2019

De overige lasten zijn lager geraamd omdat na de bestuurlijke fusie geen dubbele kosten voor administratie en beheer meer hoeven te worden gemaakt.

7. Aanbestedingsbeleid.

Bij het inkopen van goederen, diensten en uitvoeren van werkzaamheden zijn overheids- en onderwijsinstellingen gebonden aan de voorwaarden die zijn vastgelegd in de Aanbestedingswet 2016 en de algemene beginselen van goed bestuur. Bij de vaststelling en uitvoering van het bestuursbeleid rondom inkoop- en aanbesteding wordt daarmee rekening gehouden.

De drempelbedragen voor aan te besteden inkopen van leveringen en diensten liggen rond € 50 K. Bij overeenkomsten voor onbepaalde tijd wordt de contractwaarde bepaald over een periode van 48 maanden. Er wordt onderscheid gemaakt tussen enkelvoudige en meervoudige onderhandse procedures en nationale openbare en nationale niet-openbare procedures. Bij besteding van bedragen hoger dan € 10 K, maar lager dan de grensbedragen voor Europese aanbesteding, wordt in beginsel gekozen voor meervoudig onderhandse aanbesteding.

In 2018 hebben, al dan niet in samenwerking met andere schoolbesturen, aanbestedingen plaatsgevonden van het schoonmaakonderhoud, aanleg van het wifi-netwerk en het systeembeheer.

Anderszins zijn in 2018 geen opdrachten verleend voor werken of leveringen en diensten boven de drempelbedragen geldend voor Europese aanbesteding (€ 5.548 K resp. € 221 K).

8. Bestemming van het resultaat.

Het exploitatieresultaat in 2018 bedraagt volgens de staat van baten en lasten -€ 338.922

Dit resultaat is als volgt bestemd:

Algemene reserve	€	-587.036
OLP-reserves	€	255.090
Bestemmingsreserve privaat	€	-6.976

Resultaat	€	-338.922
		=====

De algemene reserve dient als buffer om onverwachte uitgaven te kunnen bekostigen.

Jaarlijks wordt het saldo tussen de ontvangen vergoedingen en uitgaven met betrekking tot de publieke exploitatie aan deze reserve onttrokken c.q. toegevoegd.

De storting in de OLP-reserves is reeds toegelicht, evenals de storting in de bestemmings-reserve privaat.

9. Toelichting op de balans.

Het balanstotaal is ten opzichte van 2017 met € 255.622 gedaald naar € 6.790.732.

Dit bedrag bestaat voor wat betreft de passiva uit een Eigen Vermogen van € 4.622.253 (2017: € 4.961.172) en voorzieningen tot een bedrag van € 379.895 (2017: € 342.688).

Onder gelijkblijvende uitgangspunten is de voorziening ambtsjubilea met € 37.207 gestegen naar € 252.657. De voorziening onderhoud is tot nader order gehandhaafd op € 127.238.

In dit verband wordt verwezen naar het gestelde bij het onderwerp "gebouwonderhoud" (punt 6) in hoofdstuk D. Risicomanagement.

De kortlopende schulden zijn met € 46.100 (2,6 %) niet noemenswaardig gestegen.

Aan de activa-zijde van de balans zijn investeringen tot een bedrag van € 888.933 verwerkt.

De waarde van de materiële vaste activa is daardoor met 21,9 % gestegen naar € 2.498.975 (2017: € 2.049.470). Hier staat een daling van de liquide middelen met € 585.666 (16,7 %) tegenover.

De vorderingen zijn met € 119.461 (8,0 %) gedaald naar € 1.378.936 (2017: € 1.498.397).

Voor een cijfermatige toelichting op de balans wordt verwezen naar hoofdstuk G.5.

F. Toekomstige ontwikkelingen

1. Meerjarenperspectief.

In de voorgaande paragrafen is telkens per onderdeel van de staat van baten en lasten het verschil tussen de begrotingen voor 2018 en 2019 toegelicht. De begroting voor 2019 is sluitend, evenals de meerjarenbegroting 2020-2022. Het begrotingsevenwicht betekent dat de financiële kengetallen voor budget- en vermogensbeheer de komende jaren ruimschoots aan de daarvoor geldende normen blijven voldoen. De vermogenspositie zal gelijk blijven.

2. Uitgangspunten.

Het spreekt vanzelf dat er bij de ontwikkeling van de organisatie meerdere scenario's denkbaar zijn. In deze continuïteitsparagraaf is uitgegaan van de toekomstige situatie die vooralsnog het meest waarschijnlijk is. De verwachting is dat het aantal leerlingen van 20/1 in 2018 de komende vijf jaren verder zal dalen naar rond 1800. Deze leerlingenprognose is ontleend aan www.duo.nl/onderwijsdata.

De exploitatiecijfers op de volgende bladzijde voor de jaren 2019 t/m 2022 zijn ontleend aan de meerjarenbegroting die is vastgesteld in de bestuursvergadering van 27 november 2018 en de balanscijfers zijn daarvan afgeleid.

Voor berekening van de rijksvergoedingen is uitgegaan van gelijkblijvende normbedragen. Aan de lastenzijde is geen rekening gehouden met indexering. Alhoewel de praktijk vaak anders is, mag worden aangenomen dat de lastenstijgingen voldoende worden gecompenseerd door bijstelling van de rijksvergoedingen.

De informatie over de personele bezetting is ontleend aan het Bestuursformatieplan 2019-2020. De financiële kengetallen zijn gebaseerd op de vastgestelde jaarrekeningen en de meerjarenbegroting 2019-2022.

3. Toelichting.

Als gevolg van de leerlingenkrimp dalen de rijksvergoedingen. De overige baten dalen door afnemende inkomsten uit detachering. De exploitatielasten zullen moeten worden aangepast aan de dalende inkomsten. Vooralsnog is de verhouding tussen personele lasten en rijksbijdragen in overeenstemming met benchmarkcijfers en is de personele formatie op orde. De verwachting is dat deze situatie kan worden gecontinueerd en dat de noodzakelijke formatiekrimp met natuurlijk verloop kan worden gerealiseerd. De aanwezigheid van een flexibele schil zal daar zeker aan bijdragen.

Voor een verdere toelichting wordt gemakshalve verwezen naar de genoemde onderliggende stukken.

MEERJARENPERSPECTIEF 2018 - 2022

Elan Onderwijsgroep

teldatum 1 oktober	2017	2018	2019	2020	2021	2022
directie	19,20	16,30	15,30	15,30	15,00	15,00
onderwijzend personeel	141,00	144,60	137,10	132,40	131,50	123,00
onderwijsondersteunend personeel	27,50	25,40	25,90	26,10	25,30	25,00
FTE totaal	187,70	186,30	178,30	173,80	171,80	163,00
totaal aantal leerlingen (bo/sbo/)	2.036	2.071	2.080	1.955	1.879	1.824

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Baten						
Rijksbijdragen	15.821.957	16.315.981	16.328.000	16.322.000	16.141.000	15.485.000
Overige overh.bijdragen en -subs.	163.571	140.374	150.000	143.000	141.000	139.000
Coll-, cursus-, les- en examengeld.	-	-	-	-	-	-
Baten werk i.o.v. derden	15.246	26.527	30.000	23.000	23.000	23.000
Overige baten	971.317	745.018	400.000	204.000	204.000	204.000
totaal baten	16.972.091	17.227.900	16.908.000	16.692.000	16.509.000	15.851.000

Lasten						
Personeelslasten	13.427.880	14.019.824	13.850.000	13.628.000	13.472.000	12.824.000
Afschrijvingen	320.950	439.428	480.000	505.000	505.000	505.000
Huisvestingslasten	1.235.703	1.413.418	1.275.000	1.252.000	1.240.000	1.240.000
Overige lasten	1.449.508	1.688.138	1.301.000	1.305.000	1.290.000	1.280.000
totaal lasten	16.434.041	17.560.808	16.906.000	16.690.000	16.507.000	15.849.000

Saldo baten en lasten	538.050	332.908-	2.000	2.000	2.000	2.000
------------------------------	----------------	-----------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Financiële baten en lasten

Financiële baten	2.982	953	1.000	1.000	1.000	1.000
Financiële lasten	3.879	6.967	3.000	3.000	3.000	3.000
Saldo financiële baten en lasten	897-	6.014-	2.000-	2.000-	2.000-	2.000-

Buitengewoon resultaat

	-	-	-	-	-	-
Resultaat	537.153	338.922-	-	-	-	-

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Activa						
Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Materiële vaste activa	2.049.470	2.498.975	2.293.164	1.991.000	1.860.000	1.740.000
Financiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Vaste activa	2.049.470	2.498.975	2.293.164	1.991.000	1.860.000	1.740.000
Vorraden	-	-	-	-	-	-
Vorderingen	1.498.397	1.378.936	1.400.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000
Effecten	-	-	-	-	-	-
Liquide middelen	3.498.487	2.912.821	3.020.696	3.323.000	3.454.000	3.574.000
Wlottende activa	4.996.884	4.291.757	4.420.696	4.723.000	4.854.000	4.974.000
Totale Activa	7.046.354	6.790.732	6.713.860	6.714.000	6.714.000	6.714.000

Passiva

Eigen vermogen	4.961.172	4.622.253	4.971.172	4.971.000	4.971.000	4.971.000
Voorzieningen	336.688	379.895	342.688	343.000	343.000	343.000
Langlopende schulden	-	-	-	-	-	-
Kortlopende schulden	1.742.494	1.788.584	1.400.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000
Totale Passiva	7.040.354	6.790.732	6.713.860	6.714.000	6.714.000	6.714.000

4. Kengetallen en signaalwaarden.

De belangrijkste financiële ratio's ontwikkelen zich bij Elan Onderwijsgroep als volgt:

Omschrijving	Grens- waarde	Bench- mark	2016	2017	2018	2019 *	2020 *	2021 *	2022 *
Vermogensbeheer									
Kapitalisatiefactor	> 36 %	46 %	37 %	41 %	39 %	40 %	40 %	41 %	42 %
Solvabiliteit	< 30 %	75 %	69 %	70 %	68 %	74 %	74 %	74 %	74 %
Werkkapitaal (x € 1 mln.)			3,05	3,25	2,50	3,02	3,32	3,57	3,57
Weerstandsvermogen PO	5%-20%	30 %	17 %	18 %	21 %	22 %	22 %	22 %	22 %
Eigen Vermogen per ll.		1.713	2.056	2.437	2.232	2.390	2.543	2.646	2.725
Budgetbeheer									
Liquiditeit	0,75	2,9	2,9	2,9	2,4	3,2	3,4	3,5	3,6
Rentabiliteit	-5%-5%	0,5 %	-2,6 %	3,2 %	-2,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
idem (3-jaarsgemiddelde)			-0,9 %	-0,2 %	-0,5 %	0,4 %	-0,7 %	-0,7 %	0,0 %
Aandeel personele lasten		81 %	80 %	82 %	80 %	82 %	82 %	82 %	81 %
GPL (gem. personeelslast)			64.920	67.113	71.292	71.633	71.633	71.633	71.633
huisvestingsratio	> 10 %	7,5 %	8,3 %	7,6 %	8,3 %	7,8 %	7,7 %	7,7 %	8,1 %
exploitatiekosten per ll.		5.630	8.162	8.072	8.479	8.127	8.537	8.785	8.689
Budgetbeheer	Streef- waarde								
Totale baten/rijksvergoedi	105 %	107 %	109 %	107 %	106 %	104 %	102 %	102 %	102 %
Totale lasten/rijksvergoedi	105 %	106 %	112 %	104 %	108 %	104 %	102 %	102 %	102 %
Personele lasten/rijksverg.	84 %	86 %	90 %	85 %	86 %	85 %	84 %	84 %	83 %
Materiële lasten/rijksverg.	21 %	20 %	22 %	19 %	22 %	19 %	19 %	19 %	20 %

* = het betreft hier prognoses

Toelichting:

kapitalisatie- factor	→	factor die aangeeft of het kapitaal efficiënt wordt benut Formule: kapitalisatiefactor = balans totaal / totale baten (incl. financiële baten) x 100 %
solvabiliteit	→	kengetal dat aangeeft in welke mate tegenover bezittingen geen schulden staan Formule: solvabiliteit = eigen vermogen / balans totaal x 100 %
werkkapitaal	→	vlottende activa minus kortlopende schulden
weerstand- vermogen PO	→	dit is het eigen vermogen (excl. voorzieningen) dat beschikbaar is om onvoorzienbare tegenslagen c.q. risico's op te vangen Formule: eigen vermogen / -materiële vaste activa / rijksbijdragen x 100 %
liquiditeit	→	de liquiditeit (current ratio) geeft aan in hoeverre op korte termijn aan betalingsverplichtingen kan worden voldaan, ofwel of er voldoende in kas is Formule: liquiditeit = vlottende activa (vorderingen + liquide middelen) / kortlopende schulden
rentabiliteit	→	geeft aan in welke mate baten en lasten in evenwicht zijn (moet gemiddeld in 3 jaar circa 0 % zijn). Formule: rentabiliteit = exploitatieresultaat / totale baten x 100 %
huisvestingsratio	→	huisvestingslasten + afschrijving gebouwen / totale lasten (maximaal 10 %)

De benchmark-gegevens zijn deels gebaseerd op de jaarrekeningen 2016 van 38 schoolbesturen met 1500 t/m 3000 leerlingen en deels ontleend aan het verantwoordingsdocument van de PO Raad gedateerd 5 maart 2019.

5. Investeringsbeleid.

In de meerjarenbegroting is voor 2019 rekening gehouden met investeringen tot € 579 K in ICT (€ 395 K), onderwijsmethodes (€ 140 K) en meubilair (€ 44 K).

Voor de jaren 2020 t/m 2022 is gerekend met reguliere vervangingsinvesteringen tot respectievelijk € 203 K, € 374 K en € 385 K.

6. Financieel toezicht.

Na toetsing van het jaarverslag van Stichting Radius over 2017 is door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap opgemerkt dat door de accountant niet kon worden vastgesteld of de eigen wachtgelderbepaling correct wordt nageleefd. Naar aanleiding daarvan zijn de dossiers van het voormalig personeel geïnspecteerd en is geconcludeerd dat van herbenoemingsverplichtingen geen sprake is. Er kan dus worden gesteld dat het wachtgeldersbeleid van Elan Onderwijsgroep aan alle wettelijke eisen voldoet.

Bij Onderwijsgroep Fier moest nog een lerarenbeurs worden terugbetaald wegens beëindiging van de studie. Het betreffende bedrag van € 8.896 is in 2018 teruggevorderd.

De Inspectie van het Onderwijs heeft het financieel basistoezicht van kracht verklaard voor Elan Onderwijsgroep.

6. Conclusie.

Het balanstotaal was ultimo 2018 € 6.790.732 en bestaat voor wat de passiva betreft uit een Eigen Vermogen van € 4.622.253. Alle kengetallen voor vermogensbeheer voldoen aan de gangbare normen. De financiële positie op de balansdatum is dus uitstekend.

De goede solvabiliteit en liquiditeit betekenen dat de basisbehoefte aan materiële vaste activa, transactie- en bufferliquiditeit naar behoren wordt vervuld. Het weerstandsvermogen en het werkkapitaal zijn ruim voldoende.

Gezien het positieve exploitatieresultaat van € 537.153 dat vorig jaar is gerealiseerd, is het tekort van € 338.922 in 2018 niet verontrustend. Temeer omdat de ratio's voor budgetbeheer ook een goede ontwikkeling laten zien. Bovendien is met het aantrekken van (meest jonge) leerkrachten een belangrijke slag gemaakt voor de continuïteit van het onderwijsproces. Dat geeft het vertrouwen dat een vervolg kan worden gegeven aan de verbetering van de onderwijsresultaten, die in gang is ingezet.

Stiens, juni 2019

Mark Vrolijk
directeur-bestuurder

JAARREKENING

G.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(na verwerking resultaatbestemming)

	31-12-2018	31-12-2017
Vaste activa		
1.1 Immateriële vaste activa	-	-
1.2 Materiële vaste activa	2.498.975	2.049.470
1.3 Financiële vaste activa	-	-
	2.498.975	2.049.470
Vlottende activa		
1.4 Voorraden	-	-
1.5 Vorderingen	1.378.936	1.498.397
1.6 Effecten	-	-
1.7 Liquide middelen	2.912.821	3.498.487
	4.291.757	4.996.884
Totaal activa	6.790.732	7.046.354
Eigen vermogen		
2.1 Eigen vermogen	4.622.253	4.961.172
	4.622.253	4.961.172
2.3 Voorzieningen	379.895	342.688
2.4 Langlopende schulden	-	-
2.5 Kortlopende schulden	1.788.584	1.742.494
Totaal passiva	6.790.732	7.046.354

G.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018

	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
Baten			
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	16.315.981	14.879.762	15.821.957
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	140.374	156.665	163.571
3.3 College-, cursus-, les- en examengelden	-	-	-
3.4 Baten werk in opdracht van anderen	26.527	31.000	15.246
3.5 Overige baten	745.018	654.956	971.317
Totaal baten	17.227.900	15.722.383	16.972.091
Lasten			
4.1 Personele lasten	14.019.824	12.416.185	13.427.880
4.2 Afschrijvingen	439.428	362.613	320.950
4.3 Huisvestingslasten	1.413.418	1.391.864	1.235.703
4.4 Overige lasten	1.688.138	1.537.961	1.449.508
Totaal lasten	17.560.808	15.708.623	16.434.041
Saldo baten en lasten	332.908-	13.760	538.050
5 Financiële baten en lasten	6.014-	3.760-	897-
Nettoresultaat	338.922-	10.000	537.153

G.3 KASSTROOMOVERZICHT 2018

	Werkelijk 2018	Werkelijk 2017
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	332.908-	538.050
Aanpassingen voor:		
- afschrijvingen	439.428	287.342
- mutaties voorzieningen	37.207	12.541-
- overige mutaties eigen vermogen	-	-
	476.635	274.801
Veranderingen in vlottende middelen:		
- voorraden	-	-
- vorderingen	119.461	281.417
- schulden	46.090	113.455
	165.551	394.872
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	309.278	1.207.723
Ontvangen interest	953	2.982
Betaalde interest	6.967-	3.879-
Buitengewoon resultaat	-	-
	6.014-	897-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	303.264	1.206.826
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	888.933-	638.239-
Resultaat financiële vaste activa	-	-
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-	33.691
Desinvesteringen in financiële vaste activa	-	-
	888.933-	604.548-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	888.933-	604.548-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Nieuw opgenomen leningen	-	-
Aflossing langlopende schulden	-	-
	-	-
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-
Mutatie liquide middelen	585.669-	602.278

G.4 GRONDSLAGEN VOOR BALANSWAARDERING EN RESULTAATBEPALING

1 Algemeen

Statutenwijziging/bestuursoverdracht

In verband met fusie tussen Onderwijsgroep Fier en Stichting Radius zijn op 3 juli 2018 de statuten gewijzigd en is op 9 juli 2018 bij notariële akte de naam van de stichting gewijzigd in: Elan Onderwijsgroep, stichting voor algemeen openbaar en algemeen bijzonder primair onderwijs (KvK nr. 01123254). Omdat tussen de fusiepartners in vergaande mate sprake was van samensmelting van belangen is bij verwerking van de bestuurlijke fusie de methode van "pooling of interests" toegepast. Dit betekent dat de jaarrekeningen zijn samengevoegd per 1 januari 2018 en de vergelijkende cijfers bij elkaar zijn opgeteld, alsof er toen ook al sprake was van één organisatie. Daarbij zijn de onderlinge verrekeningen geëlimineerd. De voormalige Stichting Radius (KvK nr. 28100647) is ontbonden en het bestuur van de scholen van deze stichting is bij notariële akte overgedragen aan Elan Onderwijsgroep.

De scheiding van de functies bestuur en intern toezicht, als bedoeld in de "Wet goed bestuur, goed onderwijs", is in de statuten tot stand gebracht.

Grondslagen voor de jaarrekening

Deze jaarrekening is ingericht volgens de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO) en derhalve volgens de bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek (boek 2, titel 9) en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar en van de continuïteitsveronderstelling. Ter vergelijking zijn de realisatiecijfers van het voorgaande jaar opgenomen. Tevens zijn de cijfers van de goedgekeurde begroting over het huidige jaar opgenomen.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. De bedragen opgenomen in de jaarrekening luiden in hele euro's.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overheersende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

In hoofdstuk G.7 van de jaarrekening is een overzicht opgenomen van deelnemingen en/of verbonden partijen.

2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

De algemene grondslag voor de waardering van activa en passiva, alsmede voor het bepalen van het resultaat, is de verkrijgingsprijs. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de aanschafwaarde, verminderd met de lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de verwachte economische levensduur:

gebouwen	10 jaar (was 20 jaar)
meubilair (bureaustoelen)	10 jaar
overig meubilair	20 jaar (was 5, 15, 20, 25 of 30 jaar)
onderwijsmethodes (OLP)	8 jaar
ICT	5 jaar (was 4 of 5 jaar en ook 10 of 15 jaar)

De ondergrens voor activering is € 1.000, behalve voor onderwijsmethodes. De onderwijsmethodes opgenomen in de meerjarenplanning vervanging OLP worden in beginsel altijd geactiveerd.

De materiële vaste activa worden lineair afgeschreven vanaf de maand van aanschaf.

Investeringsubsidies die ontvangen zijn, worden in mindering gebracht op de investering.

Eigendom

Schoolgebouwen, waarvan het juridisch eigendom berust bij de stichting en het economisch eigendom bij de gemeente, zijn niet in de balans opgenomen. Eventuele bruikleenscholen zijn eveneens niet verwerkt.

De kosten van groot onderhoud worden verwerkt in de staat van baten en lasten van het jaar waarin ze zijn gemaakt.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa (deposito's) zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen de nominale waarde, voor zover noodzakelijk onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden.

Rekening-courant schulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen, als kortlopende schulden.

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde en staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het bestuur.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen gepresenteerd.

Er is binnen het eigen vermogen een onderscheid gemaakt naar publieke en private reserves. Publieke middelen zijn middelen die verkregen zijn bij of krachtens de wet ingestelde heffingen.

Algemene reserve

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van de bedrijfsvoering. Deze wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en de werkelijke lasten, na verrekening met bestemmingsreserves. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Bestemmingsreserves

Reserves OLP

De bestemmingsreserves Onderwijsleerpakket (OLP) zijn per school gevormd uit onderwijsbudgetten die aan directeurs in zelfbeheer zijn gegeven. Het verschil tussen het toegekende budget en de werkelijke lasten wordt jaarlijks per school verrekend met de bestemmingsreserve OLP.

Bestemmingsreserve privaat

De bestemmingsreserve privaat is bedoeld voor specifieke toekomstige uitgaven die uit door ouders/verzorgers of derden ingebrachte middelen gedekt moeten worden. Deze is opgebouwd uit jaarlijkse verschillen tussen vrijwillige ouderbijdragen en overige privaatrechtelijke baten betreffende schoolactiviteiten op vrijwillige basis (schoolreisjes, sportactiviteiten, vieren). Via resultaatbestemming worden de overschotten van een boekjaar toegevoegd en tekorten onttrokken aan de bestemmingsreserve privaat.

Voorzieningen

In de balans wordt een voorziening opgenomen indien:

- a. er sprake is van een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting, die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- b. het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van deze verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is;
- c. er een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Enkel uitgaven waarvoor de voorziening oorspronkelijk was gevormd worden ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening ambtsjubilea

De voorziening ambtsjubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. De berekening is gebaseerd op toezeggingen vanuit de cao, de ingeschatte blijfkans, het aantal dienstjaren en de mogelijkheid om het jubileum te behalen voor de pensioengerechtigde leeftijd.

De betaalde jubileumgratificaties worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De cao-regeling duurzame inzetbaarheid biedt aan medewerkers van 57 jaar de mogelijkheid een spaartegoed op te bouwen dat later tot verlof leidt. Voor uren die zijn gespaard in het kader van een spaarplan met een verlofdoel, is een voorziening opgebouwd door dotaties ten laste van de exploitatierekening. De voorziening is bepaald op basis van de nominale waarde van in de toekomst op te nemen verlofsaldi. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen vanuit de cao en de salarisschaal van de werknemers.

Voorziening onderhoud

Voor verwachte kosten inzake periodiek onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd tegen nominale waarde. De toevoegingen aan de voorziening worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van groot onderhoud en de periode die telkens verloopt tussen de werkzaamheden van groot onderhoud, één en ander zoals blijkend uit een meerjaren-onderhoudsplan (MJOP).

Rechtsvoorganger Onderwijsgroep Fier maakte gebruik van de mogelijkheid de kosten van cyclisch onderhoud te verwerken in de staat van baten en lasten van het jaar waarin ze werden gemaakt. Door striktere interpretatie van de voorschriften voor jaarverslaggeving komt deze mogelijkheid te vervallen. Rechtsvoorganger Stichting Radius had een voorziening onderhoud gevormd, maar deze was niet gebaseerd op een MJOP.

In deze jaarrekening zijn de kosten van cyclisch onderhoud verwerkt in de staat van baten en lasten, hetgeen voor de verslagjaren 2018 en 2019 is toegestaan op grond van een overgangsregeling. De voorziening van Stichting Radius is ongewijzigd overgenomen in de balans.

De stichting is voornemens een voorziening op te bouwen voor de gelijkmatige verdeling van onderhoudslasten gebouwen. Kosten zullen rechtstreeks aan de gevormde voorziening worden onttrokken zodra de voorziening een daarvoor toereikend niveau heeft bereikt. Zolang dat niet het geval is, worden de kosten van groot onderhoud verwerkt in de staat van baten en lasten van het jaar waarin ze zijn gemaakt.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. Kortlopende schulden worden opgenomen tegen de nominale waarde.

3 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het jaar. De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen, indien zij voorafgaand aan het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden en de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

(Rijks)bijdragen OCW

De ontvangen (normatieve) rijksbijdragen worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft als bate verwerkt in de staat van baten en lasten.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten over de verslagperiode voor zover ze verschuldigd zijn aan de werknemers respectievelijk de belastingautoriteit. Voor zover de verschuldigde betalingen op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. De uitgestelde personeelsbeloningen voortvloeiende uit de overgangsregeling BAPO (bevordering arbeidsparticipatie ouderen) zijn als periodekosten in de staat van baten en lasten verwerkt.

Pensioenregelingen

De entiteit is aangesloten bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Het ABP is het bedrijfstakpensioenfonds voor overheidswerkgevers, waaronder onderwijsinstellingen. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Afschrijvingen

Voor een toelichting op de afschrijving op materiële vaste activa wordt verwezen naar de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Overige kosten

Alle kosten anders dan personeelsbeloningen en afschrijvingen, die in het boekjaar zijn gerealiseerd en waar geen opbrengsten tegenover staan die nog niet zijn gerealiseerd.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen. Bankkosten worden ten laste gebracht van het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

G.5 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE BALANS

1.2 Materiële vaste activa

Aanschafprijs	248.836	3.399.002	666.438	4.314.276
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	31.105	1.803.517	430.184	2.264.806
Boekwaarde 1 januari 2018	217.731	1.595.485	236.254	2.049.470
Aanschafwaarde desinvesteringen	-	-	-	-
Cumulatieve afschrijvingen desinvesteringen	-	-	-	-
Investerings	-	771.833	117.100	888.933
Afschrijvingen	-43.546	-325.401	-70.481	439.428
Saldo mutaties	43.546	446.432	46.619	449.505
Aanschafprijs	248.836	4.170.835	783.538	5.203.209
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	74.651	2.128.918	500.665	2.704.234
Boekwaarde 31 december 2018	174.185	2.041.917	282.873	2.498.975

1.2.1 Gebouwen en terreinen	1.2.2 Inventaris en apparatuur	1.2.3 Andere vaste bedrijfs- middelen (OLP)	Totaal
248.836	3.399.002	666.438	4.314.276
31.105	1.803.517	430.184	2.264.806
217.731	1.595.485	236.254	2.049.470
-	-	-	-
-	-	-	-
-	771.833	117.100	888.933
-43.546	-325.401	-70.481	439.428
43.546	446.432	46.619	449.505
248.836	4.170.835	783.538	5.203.209
74.651	2.128.918	500.665	2.704.234
174.185	2.041.917	282.873	2.498.975

1.5 Vorderingen

1.5.1 Debiteuren	92.179	168.275
1.5.2 OCW/LNV	1.136.545	926.074
1.5.3 Groepsmaatschappijen	-	-
1.5.4 Andere deelnemingen	-	-
1.5.5 Studenten / deelnemers / cursisten	-	-
1.5.6 Overige overheden	3.107	8.440
Fietsplan/bedrijfsfitness	46.546	11.098
Lonen en salarissen	-	4.382
Overige vorderingen	-	152.849
1.5.7 Overige vorderingen	46.546	168.329
Vooruit betaalde bedragen	-	-
Nog te ontvangen bedragen	1.045	40.348
Uitkeringen	-	-
Overig	99.514	186.931
1.5.8 Overlopende activa	100.559	227.279
1.5.9 Voorziening wegens oninbaarheid	-	-
	1.378.936	1.498.397

31-12-2018	31-12-2017
92.179	168.275
1.136.545	926.074
-	-
-	-
-	-
3.107	8.440
46.546	11.098
-	4.382
-	152.849
46.546	168.329
-	-
1.045	40.348
-	-
99.514	186.931
100.559	227.279
-	-
1.378.936	1.498.397

1.7 Liquide middelen

1.7.1 Kasmiddelen	-	-
1.7.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	2.912.821	3.498.487
1.7.3 Deposito's	-	-
1.7.4 Overige	-	-
	2.912.821	3.498.487

-	-
2.912.821	3.498.487
-	-
-	-
2.912.821	3.498.487

2.1 Eigen vermogen

	stand per 31-12-2017	overige mogens- mutaties	stand per 1-1-2018	resultaat- bestemming bestemming	Stand per 31 december 2018
2.1.1 Algemene reserve					
Algemene reserve	4.060.454	-	4.060.454	587.036-	3.473.418
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)					
Reserve zelfbeheer OLP	853.453	-	853.453	255.090	1.108.543
2.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)					
Ouderraden	47.268	-	47.268	6.976-	40.292
2.1.4 Bestemmingsfonds (publiek)					
Overige bestemmingsreserves	-	-	-	-	-
2.1.5 Bestemmingsfonds (privaat)					
Overige bestemmingsreserve	-	-	-	-	-
2.1.6 Herwaarderingsreserve	-	-	-	-	-
2.1.7 Wettelijke reserves	-	-	-	-	-
2.1.8 Statutaire reserves	-	-	-	-	-
	4.961.175	-	4.961.175	338.922-	4.622.253

2.3 Voorzieningen

	Voorziening duurzame inzetbaar- heid (a)	Voorziening ambts- jubilea (b)	2.2.1 Personeels- beloningen (= a + b)	2.2.3 Overige voor- zieningen	Totaal
Stand per 31 december 2017	-	215.450	215.450	127.238	342.688
Stelselwijziging	-	-	-	-	-
Stand per 1 januari 2018	-	215.450	215.450	127.238	342.688
Dotaties	-	44.313	44.313	-	44.313
Onttrekkingen	-	7.106-	7.106-	-	7.106-
Vrijval	-	-	-	-	-
Stand per 31 december 2018	-	252.657	252.657	127.238	379.895

2.4 Langlopende schulden

Niet van toepassing.

2.5 Kortlopende schulden

2.5.1 Kredietinstellingen	
2.5.2 Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen OHW	
2.5.3 Crediteuren	
2.5.4 OCW/LNV	
2.5.5 Schulden aan groepsmaatschappijen	
2.5.6 Schulden aan andere deelnemingen	
2.5.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen	
2.5.8 Schulden terzake van pensioenen	
Netto salarissen	
Premie aanvullende verzekeringen	
Overig	
2.5.9 Overige kortlopende schulden	
Vakantiegeld	
Geoordeelde doelsubsidies	
Nog te betalen bedragen	
Overig	
2.5.10 Overlopende passiva	

	31-12-2018	31-12-2017
	-	-
	-	-
	738.353	211.835
	-	-
	-	-
	-	-
	521.325	653.563
	132.764	215.648
	6.079	1.018-
	-	-
	-	-
	6.079	1.018-
	324.063	367.966
	26.261	48.278
		9.906
	39.739	236.316
	390.063	662.466
	1.788.584	1.742.494

Geoordeelde doelsubsidies OCW en LNV (model G)

G 1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	de prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking	
	kenmerk	datum			geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
Lerarenbeurs 17-18	div.	1-9-2017	47.540	47.540	☒	☐
Lerarenbeurs 18-19	div.	20-9-2018	8.200	8.200	☐	☒
			55.740	55.740		

G 2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	Te verrekenen ultimo verslagjaar
	kenmerk	datum				
			-	-	-	-

B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing	Bedrag van toewijzing	Saldo 1-1-2018	Ontvangen t/m verslagjaar	Lasten in verslagjaar 2018	Saldo te besteden ultimo verslagjaar
	kenmerk	datum				
div.						
div.						

2.6 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Van langer dan een jaar doorlopende contractuele verplichtingen die van invloed kunnen zijn op de liquiditeit, solvabiliteit en inherente risico's kan het volgende overzicht worden gegeven:

nr.	onderwerp	contractuele partner	looptijd	duur automatische verlenging	opzegtermijn	indicatie kosten per jaar	opmerkingen
	Administratie, beheer en bestuur						
1.	Accountantscontrole	Van Ree	onbepaald	1 jaar	geen	€ 15.000	RvT 18-9-2018
2.	Verzekeringen voor bestuurdersaansprakelijkheid, bedrijfsaansprakelijkheid, collectieve ongevallen, schade inzittenden, inventaris onderwijsbureau en Cyber Risks	AON	1 jaar	1 jaar	2 maanden	€ 300	
						€ 5.000	
						€ 1.300	
						€ 800	
3.	Lidmaatschap landelijke scholenvereniging	Vos/abb	onbepaald	1 jaar	3 maanden	€ 200	LGC/LKC/ Fuwa/DGO kosten o.b.v. verrichtingen ing. 1-11-2003 ing. 1-5-2016 ing. 1-1-2017 16 uur p/wk l-muis Blue10 DatapasCapisci ing. 1-1-2013
4.	Lidmaatschap sectororganisatie PO	PO Raad	onbepaald	1 jaar	3 maanden	€ 4.000	
5.	Aansluiting bij geschillen-, klachten- + beroepsclie's	Stg.Onderwijs- geschillen	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 5.500	
6.	Vertrouwenspersoon	Cedin	1 jaar	1 jaar	3 maanden	-	
	leerlingen en ouders	GGD	1 jaar	1 jaar	3 maanden	-	
7.	Huur P. Jurjensstrjitte 8 + 10 te Stiens	Leeuwarden/ H. Herder	1 jaar	1 jaar	1 jaar	€ 20.000	
			1 jaar	1 jaar	1 jaar	€ 6.500	
8.	Begeleiding bouwkundig onderhoud scholen	Technisch Adviesbureau Boom	onbepaald	n.v.t.	3 maanden	€ 50.000	
9.	Software financiële adm.	Confina	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 8.000	
	Digitalisering facturenstroom	Confina	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 5.000	
	Financieel informatiesysteem	Confina	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 3.500	
10.	Personeels- en Salarisadministratie (Raet/HRSS/PDOL)	Confina	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 45.000	
11.	Schooladministratiesysteem	Dotcomschool	3 jaar	1 schooljaar	4 maanden	€ 15.000	leerlingenadm. tot 1-8-2024 tot 1-8-2024
12.	Netwerkbeheer staffbureau	Issys ICT	5 jaar	max. 1 jaar	2 maanden	€ 5.000	
13.	Netwerkbeheer ICT scholen	Issys ICT	5 jaar	max. 1 jaar	2 maanden	€ 100.000	
14.	Beheer websites/Sharepoint	Plexsys	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 4.000	
15.	Hosting websites + communicatie via ouderportaal	Social Schools	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 20.000	
16.	ZuluDesk licenties (± 1200)	Xando	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 7.500	

nr.	onderwerp	contractuele partner	looptijd	duur automatische verlenging	opzegtermijn	indicatie kosten per jaar	opmerkingen
17.	Zakelijk Internet Pro Glasvezel + internet Toverbal	Ziggo	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 27.500	alle scholen
18.	ISDN-lijnen/zakelijk bellen	KPN	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 4.500	m.u.v. Toverbal
19.	Tabletonderwijs de Steven	Schoolsuite	40 mnd.	1 schooljaar	3 maanden	€ 2.000	Bolder/Oanset
20.	(mobiele) Telefoon/VoIP	Telfort/Voys	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 20.000	tot 1-8-2019
21.	Gebruikslicentie Prowise Presenter	Bordwijs bv	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 15.000	
22.	Multifunctionele afdruck-apparatuur	Canon	5 jaar	1 jaar	2 maanden	gratis	
		Toshiba				€ 45.000	tot 1-1-2022
23.	Uitvoering ERD ZW	Robidus	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 45.000	tot 1-8-2019
24.	Betalingsverkeer	BNG	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 3.000	ing. 1-3-2015
25.	Internetbankieren (scholen)	Rabobank	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 250	
						€ 4.000	
<u>Personeelszaken</u>							
26.	Bedrijfsgezondheidszorg	VerzuimWeg	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 25.000	ing. 1-1-2017
27.	Payroll dienstverlening	Roler	2 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 650.000	tot 1 8 2024
28.	Collectieve ziektekostenverz.	de Friesland	1 jaar	1 jaar	3 maanden		10 % korting
29.	Digitale HRM-tool portfolio/bekwaamheidsdossier	Coo7	3 jaar	3 jaar	3 maanden	€ 20.000	tot 1-12-2021
30.	Vertrouwenspersoon personeelsleden	GIMD	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 450	excl. kosten verrichtingen
31.	Coördinatie invallerspooi	Kenonz	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 25.000	ing. 1-1-2019
	Vervangers.nl	Vervangers.nl	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 2.500	ing. 1-8-2017
32.	Fietsproject	NFP/Fiscfree	onbepaald	1 jaar	1 maand	€ 1.000 p/st.	
33.	Bedrijfsfitness	NFP/Fiscfree	onbepaald	1 jaar	1 maand	€ 1.250	wg.-bijdrage
						€ 5 p/mnd.	
34.	Buurtsportcoach/beweegteam	Waadhoeke	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 29.000	18 scholen
<u>Huisvestingszaken</u>							
35.	Klein onderhoud	Kolthof	3 jaar	onbepaald	6 maanden	€ 45.000	vanaf 1-4-2014
36.	Schilderwerk	Van Lingen	3 jaar	onbepaald	6 maanden		vanaf 1-4-2014
37.	Tuinonderhoud (idem Op 'e Dobbe)	Hielke Nijp	3 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 16.000	vanaf 1-1-2017
		Kramer	3 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 3.000	vanaf 1-1-2017
38.	Klein onderhoud bestrating et	JHF Bestrating	1 jaar	1 jaar	3 maanden		vanaf 1-1-2015
39.	Loodgieterswerk	Boonstra	1 jaar	1 jaar	3 maanden		vanaf 1-1-2015
40.	Preventief onderhoud CV-installaties	Zonderland	1 jaar	3 jaar	3 maanden	€ 7.000	vanaf 1-9-2013
	idem sws Tzummarum	Pranger-Rosier	1 jaar	1 jaar	3 maanden	(excl. kosten vervanging)	
41.	Onderhoud klimaatinstallatie	ITBB	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 4.500	i.v.m. garantie
42.	Meldkamer	Alarmcontrol	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 2.750	de Bolder
43.	Beveiligingsinstallatie scholen	P. de Vries	3 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 500	de Bolder
44.	Gas en elektriciteit	Fenor	3 jaar	1 jaar	1 maand	€ 7.500	vanaf 1-7-2014
45.	Netbeheer elektra	Liander	onbepaald	n.v.t.	3 maanden	€ 225.000	vanaf 1-1-2017
46.	Meetdiensten gas/elektra	Kenter	5 jaar			€ 2.500	Opslach+Bolder
	Ijsbaanweg 2, Franeker					€ 750	ing. 1-1-2018
47.	Controle brandblusmiddelen, noodverlichting en EHBO-middelen	KIV Noord	2 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 1.850	vanaf 1-1-2016
						(excl. kosten vervanging)	
48.	4-jaarlijkse inspectie aardingsinstallatie Op 'e Trije	Van der Heide	4 jaar	4 jaar	3 maanden	€ 100	
49.	2 jaarlijkse inspectie bliksembeveiliging Op 'e Trije	Van der Heide	2 jaar	2 jaar	3 maanden	€ 750	no risk
50.	Onderhoud lift (2-jaarlijks)	Otto Ooms	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 800	abonnement
	Onderhoud lift (2-jaarlijks)	Astralift	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 600	de Twilling
							de Bolder

nr.	onderwerp	contractuele partner	looptijd	duur automatische verlenging	opzegtermijn	indicatie kosten per jaar	opmerkingen
51.	Afvalverwijdering	NNRD	2 jaar	2 jaar	6 maanden	€ 15.000	tot 1-3-2021
	Afvalverwijdering de Steven	Omrin	5 jaar	?	6 maanden	€ 1.000	tot 15-8-2021
52.	Schoonmaak scholen	GOM	1 jaar	1 jaar	6 maanden	€ 225.000	tot 31-8-2021
53.	Vloeronderhoud scholen	Daan Vloeronderhoud	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 20.000	
	<u>Overige lasten</u>						
54.	Tussenschoolse opvang	SKF	1 jaar	1 jaar	3 maanden	-	
55.	(idem voor de Twilling)	Kids First COP	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 3.150	vanaf 1-8-2016
56.	Schoolpsycholoog zorgteam	Cedin	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 20.000	
	Leerlingenzorg	Cedin	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 25.000	
57.	Werken met Kwaliteit (WMK)	Van Gorcum	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 3.000	onderhoud en service
	<u>Verhuur en overige baten</u>						
58.	Verhuur lokalen/ruimten in diverse scholen	Kids First/SKF/Twalûk e.a.	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 20.000	
59.	Externe dienstverlening	Coöperatie BDOF/Coöperatie BSB/Koöperaasje BSB'mole	1 jaar	1 jaar	3 maanden	€ 15.000	BDOF is opgeheven per 1-1-2019
60.	ICT-ontwikkeling	de Súdweste Bibliothek Noord	1 jaar	1 jaar	3 maanden		partners in Innovatorium

G.6 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
3.1 Rijksbijdragen			
Rijksbijdrage sector PO	13.532.861	14.195.194	15.103.592
Rijksbijdrage sector VO	-	-	-
Rijksbijdrage sector BVE	-	-	-
Rijksbijdrage sector HBO	-	-	-
Rijksbijdrage sector WO	-	-	-
3.1.1 Rijksbijdrage OCW/LNV	13.532.861	14.195.194	15.103.592
Geormerkte OCW subsidies	-	-	-
Niet geormerkte OCW subsidies	-	-	-
Toerekening inv.subsidies OCW	-	-	-
3.1.2 Overige subsidies OCW	2.052.418	-	-
Rijksbijdr. academische ziekenhuizen	-	-	-
Affiliates	-	-	-
3.1.3 Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV	730.702	684.568	718.365
3.1.4 Inkomensoverdrachten	-	-	-
	16.315.981	14.879.762	15.821.957
3.2 Overige overheidsbijdragen			
Gemeentelijke bijdragen educatie	-	-	-
Gemeentelijke bijdragen inburgering	-	-	-
Overige gemeentelijke bijdragen en subsidies	-	-	-
3.2.1 Bruidsschat	-	-	-
3.2.2 Overige	140.374	156.665	163.571
	140.374	156.665	163.571
3.4 Baten werk in opdracht van derden			
3.4.1 Contractonderwijs	-	-	-
3.4.2 Contractonderzoek	-	-	-
3.4.3 Overige	26.527	31.000	15.246
	26.527	31.000	15.246

	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
3.5 Overige baten			
3.5.1 Verhuur	51.946	35.600	48.241
3.5.2 Detachering personeel	545.057	461.336	746.174
3.5.3 Schenking	-	-	-
3.5.4 Sponsoring	-	-	-
3.5.5 Private baten	58.515	62.222	73.141
3.5.6 Overige	89.500	95.798	103.761
	745.018	654.956	971.317

4.1 Personele lasten

Brutolonen en salarissen	9.592.469	9.163.022	9.401.188
Sociale lasten	1.188.355	1.018.113	1.182.309
Pensioenpremies	1.221.280	1.131.237	1.237.096
4.1.1 Lonen en salarissen	12.002.104	11.312.372	11.820.593
Mutatie personele voorziening	44.314	-	48.541-
Personeel niet in loondienst	1.884.201	815.593	1.583.728
Overige	434.808	288.220	509.315
4.1.2 Overige personele lasten	2.363.323	1.103.813	2.044.502
4.1.3 Uitkeringen (-/-)	345.603-	-	437.215-
	14.019.824	12.416.185	13.427.880

Personeelsbezetting
per 31 december

Werkelijk
2018

Begroting
2018

Werkelijk
2017

in dienst bij Elan Onderwijsgroep:

Directie	14,2 fte.	14,7 fte.	16,8 fte.
OP	127,4 fte.	122,4 fte.	132,3 fte.
OOP	24,5 fte.	24,1 fte.	26,5 fte.
	166,1 fte.	161,2 fte.	175,6 fte.

Deze formatie is inclusief 1,3 fte. (2017: 7,3 fte.) aan personeel dat elders is gedetacheerd.

De OOP-formatie bestaat tot 2,2 fte. (2017: 2,7 fte.) uit schoonmaakpersoneel, waarvan de lasten ad € 112.046 zijn verantwoord bij rubriek 4.3.5.

extern personeel:

Directie	2,1 fte.	1,1 fte.	2,4 fte.
OP	17,2 fte.	2,4 fte.	8,7 fte.
OOP	0,9 fte.	0,5 fte.	1,0 fte.
	20,2 fte.	4,0 fte.	12,1 fte.

totale formatie

186,3 fte.

165,2 fte.

187,7 fte.

4.2 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

	Werkelijk 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2017
4.2.1 Immateriële vaste activa	-	-	-
4.2.2 Materiële vaste activa	439.428	362.613	301.436
Boekverlies desinvestering activa	-	-	19.514
	439.428	362.613	320.950

4.3 Huisvestingslasten

4.3.1 Huur	151.553	96.300	25.132
4.3.2 Verzekeringen	-	-	-
4.3.3 Onderhoud	214.432	172.500	571.126
4.3.4 Energie en water	217.813	232.600	209.542
4.3.5 Schoonmaakkosten	419.019	437.964	372.237
4.3.6 Heffingen	16.326	45.500	39.358
4.3.7 Overige	-	-	18.308
4.3.8 Cyclisch onderhoud	394.275	407.000	-
	1.413.418	1.391.864	1.235.703

4.4 Overige lasten

4.4.1 Administratie- en beheerslasten	439.265	472.653	361.681
4.4.2 Inventaris en apparatuur	24.827	9.138	10.096
4.4.3 Leermiddelen	874.133	693.665	699.330
4.4.4 Dotatie overige voorzieningen	-	-	-
4.4.5 Overige	284.422	308.180	355.385
4.4.6 Private lasten	65.491	54.325	23.016
	1.688.138	1.537.961	1.449.508

Specificatie accountantskosten (Van Ree Accountants)

Controle van de jaarrekening	15.161	24.000	24.687
Andere controle opdrachten	-	-	-
Fiscale adviesdiensten	-	-	-
Andere niet-controleren diensten	-	-	-
	15.161	24.000	24.687

5 Financiële baten en lasten

5.1 Rentebaten	953	2.000	2.982
5.2 Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	-	-	-
5.3 Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	-	-	-
5.4 Bankkosten	6.967-	5.760-	3.879-
	6.014-	3.760-	897-

G.7 Overige verbonden partijen (minderheidsdeelneming en geen beslissende zeggenschap)

nr.	naam	juridische vorm	statu- taire zetel	code activi- teiten	Eigen Vermogen 31-12-2018	Resultaat jaar 2018	art. 2:403 BW	deel- name	con- soli- datie
1.	Coöperatie Bovenschools Overleg Friesland u.a. (BDOF)	Coöperatie	Grou	4	€ 0	€ -14.535	nee	1/8	nee
2.	Stichting Samenwerkings- verband Passend Onderwijs PO Friesland	Stichting	Leeuwarden	4	€ 0	?	nee	1/59	nee
3.	Stichting Expertisecentrum Noordwest Fryslân "het Spectrum"	Stichting	Leeuwarden	4	€ 0	€ -98.840	nee	1/4	nee
4.	Coöperatie Brede School Berltsum u.a.	Coöperatie	Waadhoeke	4	€ 20.820	€ 0	nee	39 %	nee
5.	Koöperaasje Brede Skoalle Bitgummole u.a.	Coöperatie	Waadhoeke	4	€ 0	€ 0	nee	45 %	nee
6.	Vereniging van Eigenaren MFA Franeker (Triviant)	Vereniging	Harlingen	4	€ 0	€ 0	nee	1/3	nee

G.8 WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN (SEMI-)PUBLIEKE SECTOR (WNT)

1 Algemeen

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Intergemeentelijk Openbaar Basisonderwijs (ISOB) van toepassing zijnde regelgeving: het WNT-maximum voor het onderwijs, klasse C.

Deze Klasse-indeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal studenten	2
Gewogen aantal onderwijssoorten	2
Totaal aantal complexiteitspunten	8

Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor Elan Onderwijsgroep is € 133.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij de berekening van de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15 % en voor de overige leden 10 % van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 maanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Bestuurder

Het dagelijks bestuur bestaat volgens de statuten uit één of meer leden. Het aantal leden van het dagelijks bestuur is door de Raad van Toezicht bepaald op één. De directeur-bestuurder vormt het dagelijks bestuur van Elan Onderwijsgroep. Hij is op basis van een arbeidsovereenkomst in vaste dienst voor werktijdfactor 0,8.

De CAO Bestuurders Primair Onderwijs is van toepassing verklaard door de Raad van Toezicht.

Toeziethouders

Het toezichthoudend algemeen bestuur, de Raad van Toezicht, bestaat volgens de statuten uit minimaal 5 en maximaal 7 leden, waarvan een aantal door de oudergeleding van de GMR is voorgedragen. De toezichthouders zijn voor vier jaar benoemd. Na afloop van de zittingsperiode behoort herbenoeming voor 4 jaar tot de mogelijkheden. Er is geen taak-omvang bepaald. De honorering past binnen de minimum- en maximumgrenzen die worden geadviseerd door de Vereniging Toezichthouders in Onderwijsinstellingen (VTOI).

2 Bezoldiging topfunctionarissen

2.a *Leidinggevende (gewezen) topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functie vervulling.*

Bedragen x € 1	M. Vrolijk	M. Vrolijk (via Con Forza Advies)	totaal
Functiegegevens	Bestuurder	Extern dienst-verlener	
Gegevens 2018			
Duur dienstverband in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte.)	0,8	0,2	1,0
Gewezen topfunctionaris	nee	nee	
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	nee	

Bedragen x € 1	M. Vrolijk	M. Vrolijk (via Con Forza Advies)	totaal
Functiegegevens	Bestuurder	Extern dienst- verlener	
Gegevens 2018 (vervolg)			
Individueel bezoldigingsmaximum			€ 133.000
Bezoldiging			
Beloning	€ 84.621	€ 33.303	€ 117.924
Belastbare onkostenvergoedingen			
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.459		€ 13.459
<i>Subtotaal</i>	€ 98.080	€ 33.303	€ 131.383
-/- onverschuldigd betaald bedrag			
Totaal bezoldiging	€ 98.080	€ 33.303	€ 131.383

Gegevens 2017			
Duur dienstverband in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2017 (in fte.)	0,8	0,2	1,0
Bezoldiging 2017			
Beloning	€ 80.628	€ 33.355	€ 113.983
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 83		€ 83
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.022		€ 13.022
Totaal bezoldiging 2017	€ 93.734	€ 33.355	€ 127.089
Individueel bezoldigingsmaximum 2017	€ 129.000		€ 129.000

2.b Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1-12.

Bedragen x € 1	M.A. Kammeraad	
Functiegegevens	Algemeen Directeur a.i.	
Kalenderjaar	2018	2017
Periode functievervulling	1/1 - 31/7	1/1 - 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	7	12
Omvang dienstverband (in fte.)	0,8	1,0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 182	€ 176
Maxima op basis van de normbedragen per maand		
Individueel toepasselijk maximum hele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 106.400	€ 129.000
Individueel toepasselijk maximum hele periode kalendermaand 1 t/m 7	€ 62.067	
Bezoldiging		
Werkelijk uurtarief lager	ja	ja
Bezoldiging in de betreffende contractperiode		
Totale bezoldiging gehele contractperiode (excl. BTW)	€ 53.914	€ 106.318
-/- onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		
Totaal bezoldiging, exclusief BTW	€ 53.914	€ 106.318

2.c Toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1	A. Wachter-van Veen	G.F.E. Rauch	J.W. van Beem	J. Bokma	E. Elsinga
Functie	voorzitter	secretaris-penningmeester	lid	lid	lid
Gegevens 2018					
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	€ 19.950	€ 13.300	€ 13.300	€ 13.300	€ 13.300
Bezoldiging					
Beloning	€ 6.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 2.479	€ 3.000
Belastbare onkostenvergoedingen					
Beloningen betaalbaar op termijn					
<i>Subtotaal</i>	€ 6.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 2.479	€ 3.000
-/- onverschuldigd betaald bedrag					
Totaal bezoldiging	€ 6.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 2.479	€ 3.000

Bedragen x € 1	A. Wachter-van Veen	G.F.E. Rauch	J.W. van Beem	J. Bokma	E. Elsinga
Functie	voorzitter	secretaris-penningmeester	lid	lid	lid
Gegevens 2017					
Duur dienstverband in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging 2017					
Beloning	€ 6.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 2.479	€ 500
Belastbare onkostenvergoedingen					€ 140
Beloningen betaalbaar op termijn					
Totaal bezoldiging 2017	€ 6.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 2.479	€ 640
Individueel bezoldigingsmaximum 2017	€ 19.350	€ 12.900	€ 12.900	€ 12.900	€ 11.800

3 Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Er zijn in 2017 en 2018 geen ontslaguitkeringen verstrekt aan topfunctionarissen.

4 Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2018 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2018 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT zijn vermeld of hadden moeten worden vermeld.

OVERIGE GEGEVENS

H.1 Bestemming van het exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat in 2018 bedraagt volgens de staat van baten en lasten -€ 338.922.

Het resultaat is overeenkomstig de daarvoor geldende grondslagen als volgt bestemd:

ten laste van de Algemene Reserve	-587.036
ten gunste van de Bestemmingsreserve Zelfbeheer OLP	255.090
ten laste van de Bestemmingsreserve Privaat	-6.976
	-338.922

H.2 Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die blijken na balansdatum tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening en nadere informatie geven over de feitelijke situatie op de balansdatum zijn bij het opmaken van de jaarrekening verwerkt.

Gebeurtenissen die blijken na het opmaken van de jaarrekening tot aan vaststelling van de jaarrekening en nadere informatie geven over de feitelijke situatie op de balansdatum, worden alleen verwerkt in de jaarrekening voor zover dat onontbeerlijk is voor het inzicht. Feitelijk hebben zich na het opmaken van de jaarrekening tot aan de accountantscontrole geen gebeurtenissen voorgedaan die belangrijk zijn voor de interpretatie van de cijfers in de jaarrekening.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Elan Onderwijsgroep, stichting voor openbaar en algemeen bijzonder primair onderwijs

Schrevenweg 3-9
8024 HB Zwolle
Postbus 1509
8001 BM Zwolle

T (038) 303 21 40
zwolle@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 08107895

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Elan Onderwijsgroep, stichting voor openbaar en algemeen bijzonder primair onderwijs te Stiens gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Elan Onderwijsgroep, stichting voor openbaar en algemeen bijzonder primair onderwijs op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Elan Onderwijsgroep, stichting voor openbaar en algemeen bijzonder primair onderwijs zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018,

ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 9 juli 2019

Van Ree Accountants

R. van der Weerd RA MSc